Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Ҳалқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

23 апрель, сешанба, 1996 йил
Сотувда эркин нархда. № 79 (1332)

ТАРИХАН ТАРКИБ ТОПГАН ҲАМКОРЛИК

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 21 апрель куни расмий ташриф билан Францияга жўнаб кетди.

Мамлакатимиз раҳбарининг Европа марказидаги юксак тараққий этган ушбу давлатга иккинчи ташрифи ўзига хос, алоҳида аҳамиятга эгадир. Маълумки, мамлакатларимиз ўртасидаги тарихий муносабатлар Амир Темур даврида ўрнатилган, Франция қироли ўша даврларда Европа хавфсизлигига муҳим таъсир кўрсатган соҳибқирон Амир Темурга алоҳида ҳурмат сифатида элчи жўнатган ва ўз навбатида улуғ бобомиз Европадаги бу қудратли давлат билан савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантириш истагини билдирган эди.

Бугун эса мамлакатларимиз ўртасидаги савдо-иқтисодий, сиёсий ва маданий алоқалар ўзаро тенг манфаатдорлик асосида ривож топмоқда. Азалий ҳамкорлик ришталари мустаҳкамланмоқда. Президент Ислом Каримовнинг тиғиз сафар дастури ва ЮНЕСКОнинг Париждаги қароргоҳида ўтказилаётган «Амир Темур даврида маданият, фан ва таълимнинг гуллаб-яшнаши» мавзуидаги конференция ана шу анъанавий алоқалар руҳига мосдир. Республикамиз раҳбари Франция Президенти Жак Ширак, шунингдек, мамлакатнинг бошқа раҳбарлари, парламент депутатлари билан учрашишдан ташқари таниқли француз тадбиркорлари, йирик банк ва фирмалар раҳбарлари билан мулоқотда бўлади.

— Ушбу сафардан кўзлаган мақсадимиз катта ва унинг натижалари Ўзбекистон учун улкан аҳамиятга эга, — деди, жумладан, Президент Ислом Каримов сафар олдидан журналистлар билан суҳбатда. — Биз Франция билан савдо-иқтисодий ҳамкорликни янада равнақ топтириш борасида улкан имкониятларга эгамиз. Мазкур имкониятларни тўла ишга солиш ҳар икки томон манфаатларига мос келади. Сафарнинг биз учун ўта муҳим жиҳати — ЮНЕСКОнинг Париждаги қароргоҳида соҳибқирон Амир Темур юбилейига бағишлаб ўтказилаётган конференцияда қатнашишдир. Мазкур воқеа жаҳон ҳамжамияти орасида мамлакатимизнинг обрўси ошиб бораётгани ва аждодларимизнинг умуминсоний қадриятлар хазинасига қўшган улкан ҳиссасининг дунё аҳли томонидан тан олинаётганини ёрқин намоён этади.

Мамлакатимиз раҳбарини Тошкент аэропортида Ўзбекистон Олий Мажлиси Раиси Эркин Халилов, Бош вазир Ўткир Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Бахтиёр Ғуломов ва бошқа расмий кишилар кузатиб қолди.

Кузатувчилар орасида БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили Холид Малик ҳам бор эди.

(ЎзА).

ФРАНЦУЗ ЗАМИНИДАГИ УЧРАШУВЛАР

ПАРИЖ, 22 апрель (Фахриддин Низом ва Аброр Ғуломов хабар қиладилар). Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов кеча, 21 апрель куни Франция Республикасига ташриф буюрди. Президент Ислом Каримов бугун Елисей саройида Франция Республикаси Президенти Жак Ширак жаноби олийлари билан учрашди.

Суҳбат чоғида икки мамлакат ўртасидаги иқтисодий, сиёсий ва маданий алоқаларни янада ривожлантириш истиқболлари муҳокама этилди. Ўзбек-француз алоқалари узоқ тарихга эга экани алоҳида таъкидланди. XV асрнинг бошларида буюк соҳибқирон Амир Темур ва Франция қироли Карл VI ўртасидаги ёзишмалар бунинг ёрқин далилидир. Франция Президенти Ўзбекистон Президентига Амир Темурнинг 1402 йили Карл VIга йўллаган мактуби нусхасини топширди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ўз қароргоҳида бугун Франция Республикасининг Молия ва ташқи савдо бўйича мутасадди вазири И. Галланни қабул қилди. Учрашув чоғида икки мамлакат ўртасидаги иқтисодий ва савдо-сотиқ алоқаларини кенгайтириш масалалари муҳокама қилинди.

Учрашув тугагач, Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири А. Комилов ва Франция Республикаси Молия ва ташқи савдо бўйича мутасадди вазири И. Галлан Ўзбекистон Республикаси ҳукумати ва Франция Республикаси ҳукумати ўртасида икки томонлама солиқ солмаслик тўғрисидаги конвенцияга ҳамда Ўзбекистон Республикаси ҳукумати билан Франция Республикаси ҳукумати ўртасидаги молиявий протоколга имзо чекдилар.

Куннинг иккинчи ярмида Ўзбекистон Республикаси Президенти Франция Республикаси Миллий Кенгашига ташриф буюрди. Ўзбекистон — Франция Парламент гуруҳи вакиллари иштирокида бўлиб ўтган зиёфат чоғида парламентлараро алоқалар ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш юзасидан фикр алмашилди.

Шунингдек, Президент И. Каримов Франция Миллий Кенгаши раиси Ф. Сеген билан ҳам учрашиб, суҳбатлашди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Францияга ташрифи давом этмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги ҳузуридаги «Жаҳон» ахборот агентлиги

ПРЕЗИДЕНТНИНГ ТАБРИГИ

ПРОФЕССИОНАЛ БОКС БЎЙИЧА ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ АРТУР ГРИГОРЬЯНГА

ҚАДРЛИ АРТУР!

Мен сенинг дунё аҳамиятига молик нуфузли мусобақадаги ғалабанг ҳақида эшитиб, беҳад қувондим. Ер куррасида ўз вазни бўйича кучли боксчи унвонини қўлга киритиш — бу чинакам спорт жасорати, бу ҳақиқий улкан муваффақиятдир.

Сенинг шарафингга Ватанимиз байроғининг кўтарилиши, Ўзбекистон мадҳиясининг янграгани республикамизнинг барча спорт мухлислари қатори менда ҳам юксак ғурур ва умидбахш туйғулар уйғотди.

Сен ўзингнинг ажойиб ғалабанг билан нафақат ёш мустақил давлатимизнинг халқаро майдондаги обрўйини баланд кўтардинг, балки, ўзбек спорти шарафига-шараф, шонига-шон қўшдинг. Ёшларимизни жисмоний чиниқтиришда, уларни ватанпарварлик ва ўз юрти билан фахрланиш руҳида тарбиялашда ғалабангнинг аҳамияти беқиёсдир. Ишончим комилки, сенинг ютуғинг қадимий ва олижаноб анъаналарга эга бўлган республикамиз боксининг бундан буёнги ривожига муносиб ҳисса бўлиб қўшилажак.

Қўлга киритилган ғалаба билан сени, қадрли Артур ҳамда Ўзбекистоннинг барча спорт жамоатчилигини чин дилдан яна бир бор табриклайман ва сенинг курашларинг жаҳон спорт майдонларида мустақил мамлакатимиз мадҳиясининг янада баланд янграшига хизмат қилади дея ишонч билдираман.

Ислом КАРИМОВ, Ўзбекистон Республикаси Президенти

АРТУР ГРИГОРЯННИНГ БАХТЛИ КУНИ

Гамбургда профессионал боксчилар ўртасида ўтказилган халқаро мусобақа ўзбекистонлик спортчи Артур Григорьяннинг ғалабаси билан якунланди. Артур узоқ немис шаҳрида мамлакатимиз байроғи кўтарилиб, Ўзбекистон Давлат мадҳияси янграганида ҳаётидаги энг бахтли лаҳзаларни ҳис этди.

Чемпион Тошкентда футбол бўйича олий лига ва биринчи лига командалари ўртасида республика биринчилиги очилиши маросимида ҳам чексиз қувончли лаҳзаларни кечирди.

Марказий ҳарбий спорт клуби стадионига тўпланган футбол ишқибозлари, спорт мухлислари чемпионни гулдурос қарсаклар билан қаршилади. Бу ерда Президентимиз Ислом Каримовнинг Артур Григорьянни ғалаба билан қутлаб йўллаган табрикномасини Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Алишер Азизхўжаев ўқиб берди. Чемпионга эсдалик совғаси топширилди.

Артур Григорян мамлакатимиз раҳбарига табрик учун самимий ташаккур билдирди. У Гамбургда эришган ғалабасини Ўзбекистон мустақиллигининг беш йиллиги ҳамда Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишлагани ва бундан буён ҳам ватанимиз спорти шарафини қўлдан келганча юксак қилажагини айтди.

Тантанали маросимда Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, Б. Ғуломов, Тошкент шаҳри ҳокими К.Тўлаганов иштирок этдилар.

ОЛИЙ МАЖЛИС ҚЎМИТАСИДА

Кеча Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитасининг йиғилиши бўлиб ўтди.

Йиғилишда қатор вазирлик, корхона, ташкилот вакиллари ва мутахассислар иштирок этди.

Йиғилишда Олий Мажлис сессиясини кун тартибига киритилган «Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик Кодекси иккинчи қисми лойиҳаси (биринчи ўқишда)», «Ўзбекистон Республикасида депутатни чақириб олиш тартиби тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси (иккинчи ўқишда) муҳокама қилинди. Қонун лойиҳалари йиғилиш иштирокчилари томонидан ҳар томонлама муҳокама қилинди, таклиф ва мулоҳазалар билдирилди. Йиғилиш қатнашчилари мазкур лойиҳаларни маъқулладилар.

Қўмита йиғилишида Ўзбекистон Республикасининг «Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги Қонуни ижросини назорат қилиш юзасидан ҳарбий ижро этилаётганлиги ҳақидаги масала ҳам атрофлича муҳокама қилиниб, бу ҳақда тегишли қарор қабул қилинди.

ЖАНГЧИЛАР МАҲОРАТИНИ КЎРСАТМОҚДА

Мудофаа вазирлигининг Марказий ҳарбий машқ майдонида Ўзбекистон Қуролли Кучларининг умумқўшин команда-штаб машқлари бўлди. Бу машқлар қўшинларнинг жанговар тайёргарлигини оширишга қаратилган...

Машқлар уч босқичда ўтди, уларда мамлакат Қуролли Кучларининг барча турлари иштирок этди. Учувчилар, танкчилар, тўпчилар, мотоўқчилар, десантчилар айниқса намуна кўрсатишди. Ёш мустақил Ўзбекистоннинг жангчилари ўз олдиларига қўйилган вазифаларни шараф билан бажариб, юксак ҳарбий маҳоратларини намойиш қилдилар.

Машқлар чоғида Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчиси Б.Ғуломов, республика мудофаа вазири, генерал-полковник Р.Аҳмедов, Самарқанд вилояти ҳокими А.Мардиев кузатиш пунктида бўлдилар. Кузатувчи сифатида таклиф этилган Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия, Франция, Германия, Россия, Федерацияси, Украина, Швейцария, Туркия ва Қозоғистон ҳарбий делегациялари шу ерда эди.

Машқлар тўғрисида айрим Ғарб кузатувчиларининг фикрини келтирамиз.

АҚШнинг Атлантика зонасидаги қўшинларининг бош қўмондони, генерал Жон Шихан:

— Аскарлар ва зобитларнинг тайёргарлиги, уларнинг жанговар техникадан фойдалана олиши ҳақиқатан ҳам юқори даражада. Лекин бу мен учун янгилик эмас, чунки мен Ўзбекистон аскарларини ўтган йили Американинг Луизиана штатида кўрганман, у ерда йигитларингиз «Тинчлик йўлида шериклик» дастури доирасида қўшма халқаро ўқув машқларида иштирок этишган. Ўшанда улар ўз ишларини юксак даражада бажаришган. Бугун кўрганларимиз эса улар қобилиятини яна бир бор намойишидир.

Россия Федерацияси қуруқлик қўшинлари бош қўмондонининг ўринбосари, генерал-полковник Антон Терентьев:

— Ўзбекистон Қуролли Кучларида ҳарбий санъатга ҳурмат аньаналари авайлаб сақланаётганини айтишим керак. Буни биз ҳозир яққол кўриб турибмиз. Машқлар ҳарбий жиҳатдан юқори даражада ўтди.

Украина Мудофаа вазирлигининг танк ва механизациялашган ва танк қўшинлари марказий бошқармаси бошлиғи, генерал-майор Иван Кондратюк:

— Мен бу машқларда кўпгина янгиликларни кўрдим. Қўшинларнинг ҳар хил турлари — ҳаво десантчилари, учувчилар, мотоўқчилар ва тўпчиларнинг келишилган ҳолда аниқ ҳаракат қилиши мени да катта таассурот қолдирди. Бу машқлар Ўзбекистон Қуролли Кучлари давлат мустақиллиги ва республика ҳудудининг дахлсизлиги, аҳолининг тинч ҳаёти ва хавфсизлигини ҳимоя қилишга қодир эканлигини кўрсатди.

Франция ҳарбий разведкаси бошлиғи, дивизия генерали Брюно Эли:

— Бу турдаги машқлар мияксидан қатъий назар, ҳарбий сифатида мени ҳамиша қизиқтирар эди. Машқларда ҳар бир жангчи ўз вазифасини яхши билишини кўрдик. Бу жуда муҳим, ўйлайманки, бу юксак даражада ўтказилган энг мураккаб қисмлардан ҳарбий машқлардан ҳисобланади.

Германия Федератив Республикасининг Ўзбекистондаги элчихонаси мудофаа масалалари бўйича атташеси Райнхард Кампат:

— Назаримда, машқлар мувафақиятли ўтди. Ҳар бир ҳарбий хизматчи ўзига юкланган вазифани шараф билан адо этди.

Ҳарбий машқларнинг муваффақиятли ўтиши Ўзбекистон жангчиларининг республика мустақиллигининг беш йиллиги ва буюк саркарда Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига муносиб совғасидир.

Т.БОТИРБЕКОВ,
ЎзА махсус мухбири.

КАСАЛЛИКЛАРГА ТЎСИҚ ҚЎЙИЛСИН

20 апрель куни Андижон вилоятининг Балиқчи туманида республика комиссиясининг мажлиси бўлди. Фарғона водийси худудида санитария муҳофазаси масалалари кўриб чиқилди.

Мажлисни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков бошқарди. У ўз нутқида бу минтақага хос бўлган муаммоларга, жумладан, аҳолининг сифатли ичимлик суви билан етарли таъминланмагани, сувнинг санитария талабларига мос эмаслиги, аҳолини ичакли инфекция ва бошқа касалликлардан асраш масалаларига тўхталди. Бундан ташқари, аҳолининг дезинфекция ва ҳоказо учун ... тиббий ... масалалари ... ҳақида гапирди ...

Ўз пайтида юқумли ичак касалликлари ва вабо тарқалишининг олдини олиш учун комиссия Ўзбекистоннинг чегарага яқин жойлардаги аҳоли пунктларидан, қўшни давлатлардан кириб келадиган транспорт воситаларини назорат қилиш, ичимлик суви сифатини яхшилаш, бозорларда ва озиқ-овқат маҳсулотлари сотиш ўринларида назорат ўрнатиш, уч ойда санитария тадбирларини ўтказиш ҳақида қарор қабул қилди.

Мажлис ишида Андижон, Наманган ва Фарғона вилоятлари ҳокимлари, вазирликлар, идоралар, ҳукумати ... раҳбарлари иштирок этди.

ЯНГИ НАШР ТАҚДИМОТИ

Республика Прокуратурасида мазкур ҳуқуқни муҳофаза қилиш муассасасининг амалий-назарий, оммабоп ва ҳуқуқий-ижтимоий журнали — «Қонун ҳимоясида» журналини тақдимотига бағишланган маросим бўлди. Унда республика ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ташкилотлари вакиллари, оммавий ахборот воситалари ходимлари таклиф этилди.

Янги нашр тақдимоти маросимини республика Бош прокурори Бурийтош Мустафоев очди.

Маросимда сўзга чиққанлар қонун устувор бўлган демократик-ҳуқуқий жамият барпо этилаётган мамлакатимизда янги журнал олдида турган масъулият ва вазифалар хусусида тўхталдилар. У республика Прокуратураси амалга ошираётган ишлар, конунчилик соҳасидаги ўзгаришлар ҳақида кенг тарғиботни олиб боришда журнал алоҳида ўрин тутиши, шунингдек, ҳуқуқий тарбия ишларини янада кучайтиришда муҳим аҳамият касб этиши ҳақида гапирди. «Қонун ҳимоясида» журнали прокуратура ходимлари учун ҳам қўлланма бўлиб хизмат қилиши таъкидланди ... журналда жамиятимиз ҳаётининг долзарб муаммоларига бағишланган ... қўшимча ишонч билдирилди.

Маросимда Президентнинг матбуот котиби Мурод Муҳаммад Дўст, республика Олий суди ... П. Мингбоев сўзга чиқди.

Тақдимотда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси — назорат инспекцияси раҳбари Ё. Жалолов, Конституциявий суд раиси Б. Эшонов иштирок этди.

(ЎзА).

ПРЕЗИДЕНТГА МАКТУБ

Ўзбекистон Президенти муҳтарам Ислом Каримов жаноби олийлари,

Ҳақиқий инсон, меҳрибон раҳбар, деҳқонларнинг доно маслаҳатгўйи хожи Абдуғафур ота Саматов вафоти муносабати билан юборган ҳамдардлик мактубингиз хўжалигимиз аҳлини қўшимча кишилик жамоасини тўлқинлантириб юборди ва меҳнаткашларимиз қўнглига таскин берди. Бу илтифотингиз учун бутун халқимиз номидан Сизга чексиз миннатдорлик изҳор этамиз. Зеро, бу мактуб халқимизни Абдуғафур ота қолдирган буюк мероси эъзозлашга даъват этади. Бутун умр, элим деб, юртим деб ёниб яшаш, халқ бахти учун меҳнат қилиш, қишлоқларнинг ободонлиги, эл-юрт маъмурлиги, дастурхон тўкинлиги учун умрни бахшида этиш некўли мукаддас бахт эканини яна бир бор тасдиқлайди. Мактубингизни қўшни халқлар билан ҳамдўстлик ришталарини мустаҳкамлашдек олижаноб бурчни амалга оширишга ундовчи юрак амри деб биламиз. Халқимиз хожи Абдуғафур ота эрки ҳотирасини абадийлаштириб, хўжалигимиз равнақи йўлида астойдил меҳнат қилади. Ота бошлаб берган деҳқончилик ва меҳнат анъаналарига содиқ қолади, деб ишонтирамиз. Хўжалигимизнинг шуҳратини янада кўтариб, меҳнатдўстлик ва янгилик ришталарини мустаҳкамлашда, халқ фаровонлиги йўлидаги саховатли меҳнатимизда Сизнинг бундан буён ҳам энг яқин маслакдош, чин дўст ва доно маслаҳатгўй бўлиб қолишингизга ишончимиз комил. Абдуғафур ота бошлаган хайрли ишлар келгуси авлод ўрганиши лозим бўлган жонли тарих бўлиб, устод хотираси халқимиз қалбида умрбод яшайди.

Сизга ҳурмат-эҳтиром билан, Тожикистон Республикаси Ленинобод вилояти Жаббор Расулов тумани, хожи Абдуғафур Саматов номидаги жамоа хўжалиги бошқаруви аъзолари.

ХАВФСИЗЛИК МАСАЛАЛАРИГА БАҒИШЛАНАДИ

Бугун Тошкентда «Марказий Осиё: ЕХҲТ доирасида кенг қамровли хавфсизлик ва минтақа талаблари» мавзусида симпозиум бўлиб ўтади. Мазкур анжуман ЕХҲТ Котибияти ҳамда Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги ташаббуси билан ташкил қилинган. ЕХҲТнинг бу анжумани ўтган йилнинг 24-26 апрель кунлари Душанбе шаҳрида бўлган семинар-кенгаши давоми ҳисобланади.

Маълумки, ўтган йили Тошкентда Марказий Осиё мамлакатларининг хавфсизлиги ва ҳамкорлиги масалаларига бағишланган семинар-кенгаш бўлиб, унда мазкур минтақада тинчлик ва осойишталикни сақлаш ҳамда иқтисодий интеграция жараёнини шакллантириш масалалари кўриб чиқилган эди. Мазкур анжуманни ана шу семинар-кенгашнинг мантиқий давоми, дейиш мумкин.

Анжуманга Марказий Осиё, ЕХҲТга аъзо мамлакатлар ҳамда халқаро ва ҳукуматга қарашли бўлмаган ташкилотларнинг вакиллари таклиф қилинган.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги ҳузуридаги Ахборот агентлиги.

ПРЕЗИДЕНТ КИТОБИ – ҚОРАҚАЛПОҚ ТИЛИДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг «Халқимизнинг йўли мустақиллик, озодлик ва туб ислоҳотлар йўлидир» номли китоби қорақалпоқ тилида босмадан чиқди. Китобдан давлатимиз раҳбарининг халқ депутатлари Хоразм вилояти Кенгаши сессиясида сўзлаган нутқи ҳам ўрин олган.

ЯНГИЛИКЛАР

КЕЧА, БУГУН, ЭРТАГА

«Халқ сўзи» ва «ЎзА» мухбирлари хабар қиладилар

Тошкентдаги МҲСК стадионида футбол бўйича олий лига жамоалари ўртасида Ўзбекистон бешинчи миллий чемпионатининг очилиши ҳақиқий байрамга айланди.

Бу ҳақдаги материал билан газетанинг 3-саҳифасида танишасиз.

ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

Тошкентдаги муҳташам «Туркистон» саройида «ЎзБат» ҳиссадорлик жамияти» Ўзбекистон — Буюк Британия қўшма корхонаси ишлаб чиқарилган янги маҳсулотнинг тақдимоти кечаси бўлди.

Ўзбекистоннинг дунёга машҳур «Бат индастриз» компанияси билан ҳамкорлик қила бошлаганига эндигина икки йилдан ошди. Бу вақт ичида қўшма корхона ўзининг «Саратон» деб ном олган сигареталарини ишлаб чиқара бошлади. Ҳозир мамлакатимиз ва қўшни давлатлар истеъмол бозорига йилига ўз саводи бўйлаб 200 миллион кути сигарета ишлаб чиқарилди.

Қўшма корхонанинг янги маҳсулоти эса «Хон» деб аталади. Ургутнинг ва хорижнинг энг сара тамакиси омухталаштириб тайёрланаётган бу фильтрли сигареталарни юртимиз ички бозоридан ташқари чет мамлакатларда ҳам сотиш мўлжалланмоқда. 1996 йилда корхона 700 миллион кути шундай сигарета ишлаб чиқаради. Самарқандда куни кеча пойдеворига илк ғишт қўйилган тамаки фабрикаси иша туширилгач эса йилига 30 миллиард дона сигарета ишлаб чиқариш режалаштирилган.

«ЎзБат» ҳиссадорлик жамияти» қўшма корхонаси бош менежери Жим Роуландс-Рис янги маҳсулот тақдимоти кечасида Ўзбекистон билан Буюк Британия ўртасидаги ҳамкорлик алоқалари ривожланиб бораётганини таъкидлар экан, тамаки маҳсулотлари ишлаб чиқаришдаги ҳамкорлик ҳам катта истиқбола эгалигини қайд этди.

(ЎзА).

БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ БЕШИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг бешинчи сессияси 25 апрель куни соат 10 да Олий Мажлиснинг мажлислар залида очилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари 24 апрель куни соат 9 дан соат 18 га қадар Олий Мажлис мажлислар залининг фойесида рўйхатга олинади.

ШУ СОНДА

2 — ҲУҚУҚИЙ КАФОЛАТ; ИСТЕЪМОЛЧИЛАР ЖАМИЯТИ: У НЕГА КЕРАК?

3 — ДЕҲҚОНЛАРНИНГ ЯНАДА ЙОЙИШИГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИГАН ҲУЖЖАТ

4 — ОЛТИН МЕРОС; ДАВРА СУҲБАТИ

• Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси бешинчи сессияси олдидан

ҚУЙИ БАНК ТИЗИМИ: ҲУҚУҚИЙ КАФОЛАТ

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республиакси Олий Мажлисининг бешинчи сессияси муҳокамасига жамиятимизнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётига дахлдор кўпгина долзарб масалалар киритилган. Улар орасида «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги қонун лойиҳаси (иккинчи ўқишда) алоҳида эътиборга молик. Олий Мажлиснинг Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитаси раисининг ўринбосари Р. ТУРДИЕВ билан қилган мулоқотимиз ана шу мавзуга бағишланди.

— Рустамбек Абдуназарович, аввало, мазкур қонунни тақозо этган шароит, ундан кўзда тутилган мақсад ҳамда вазифалар ҳақида тўхталсангиз.

— Бозор муносабатлари чуқурлашгани сайин жамиятимизда янгича тамойиллар қарор топиб, банклар ва уларниг молия-кредит хизматига талаб ошаётганлиги ҳеч кимга сир эмас.

Бу ҳол ўз-ўзидан банк тизимини такомиллаштиришни, уни жаҳон андозалари даражасида тараққий эттириш учун зарур ҳуқуқий асосларни ишлаб чиқишни тақозо этаётир. Зеро, турли мулкчилик шароитида мавжуд сармояларни аниқ мақсад сари йўналтириш иқтисодий соҳадаги ислоҳотларга янги тўлқин бахш этибгина қолмай, республикамизнинг молиявий мустақиллигини таъминлашга ҳам хизмат қилади.

Ҳар қандай қонун муайян давр, муайян шароит маҳсулидир. У жамият ва давлатнинг ҳаётий манфаатларидан келиб чиқади. «Банклар ва банк фаолияти тўғрисида»ги қонунга ҳам ана шу нуқтаи назардан ёндашмоқ жоиз. Унинг замирида молия-кредит бўғинини ислоҳ қилиш мақсади ётади. Биласиз, илгари бизда ягона банк тизими мавжуд эди. Бугун эса манзара бошқача. Иқтисодий мезонлар, ривожланаётган бозор муносабатлари, ишбилармонлар доирасининг манфаатлари банк шохобчаларини кенгайтириш вазифасини кун тартибига қўймоқда. Республикамизда фаолият юритаётган 31 та тижорат банки, валюта ҳамда қимматбаҳо қоғозлар бозори, фонд биржалари ва бошқа молиявий ташклиотлар ана шу ҳаётий эҳтиёж натижасидир.

Олий Мажлиснинг тўртинчи сессиясида «Марказий банк тўғрисида» қонун қабул қилинганлиги кўпчиликка маълум. Унинг амалиётга изчиллик билан жорий этилаётганлиги ижобий натижалар бераяпти. Хўш, иккиламчи — мустақил тижорат ва хусусий банкларда аҳвол қандай?Уларнинг ишини тартибга солиш, тегишли сармоялар, молия-кредит маблағларини режали асосда мувофиқлаштириб туриш ва ниҳоят, мижозларга замонавий талаблар даражасида хизмат кўрсатишни ташкил этиш учун бизга юқоридагидек қонун зарур эди. Буни даврнинг ўзи тақозо этди. Қонуннинг моҳиятига келсак, у қуйи тизимдаги тижорат банкларининг ҳуқуқий манфаатларини ҳимоя қилади ва улар учун тенг имкониятли шарт-шароит яратишни кўзда тутади.

— Қонунда белгиланган асосий ва муҳим янгиликлар нималардан иборат?

— Эсингизда бўлса, юртбошимиз республика Олий Мажлисининг биринчи сессиясида сўзлаган нутқида «Ҳозирги босқичда банк ва молия-кредит тизимининг такомиллаштирилиши, уларнинг жаҳон даражасига етказилиши муҳим аҳамият касб этиши лозим», дея алоҳида таъкидлаб ўтган эди. Қонун лойиҳасини тайёрлашда ана шу қоида асосий мезон қилиб олинди. Ғарбу Шарқ қонунчилигида тўпланган илғор тажриба ва ғоялар унинг мазмун-моҳиятига сингдириб юборилган, десам хато қилмайман. Албатта, бунда биринчи навбатда республикамизнинг бозор иқтисодиётига ўтишдаги ўзига хос йўли, миллий-ҳудудий хусусиятлари инобатга олинди. Қонун лойиҳаси Халқаро валюта фонди, Жаҳон банки, Европа банки ва бошқа нуфузли хорижий молия ташкилотлари, экспертлар томонидан юқори баҳоланганлиги бежиз эмас.

Бу — бир. Иккинчидан, жаҳон тажрибасидан аёнки, ривожланган мамлакатларда тижорат банклари молиявий иш юритиш ҳамда мулкчилик шаклини танлашда эркин, мустақил. Янги қонун республикамиздаги мулкдорларга ҳам ана шундай имконият яратади. Умуман, ҳар бир боб, ҳар бир моддада мижозларнинг ҳуқуқий манфаатлари инобатга олинган. Бу республикамизнинг иқтисодий йўли ва мақсадларига тўла мосдир. Эндиликда мавжуд тижорат банклари мулк шаклини ўзлари танлашлари ёки ҳиссадорлик жамиятлари ташкил этиб, шу асосда фаолият юритишлари мумкин. Бунга ҳеч қандай монелик йўқ. Фақат барча молия-кредит операциялари қонун доирасида амалга оширилиши лозим.

Яна бир янгилик шуки, жисмоний ва юридик шахсларга исталган банкда ўз ҳисоб варақларини очишга рухсат этилади. Банк эса омонатларни жалб қилиш, қайтариш, мижоз билан тузилган шартномага мувофиқ пул маблағларини бошқариш, векселлар, тўлов ҳамда ҳисоб-китоб ҳужжатларини инкасса қилиш, молиявий лизинг хизмати кўрсатиш, қимматли қоғозлар бозорини кенгайтириш ва ҳоказо операциялар учун масъулдир. Ҳар бир банк Марказий банк рўйхатидан ўтиб, тегишли лицензия олгандан кейингина қонуний мақомга эга бўлади.

— Бугун мустақил республикамиз жаҳонга юз бураётган экан, хорижий сармоядорлар билан манфаатли ҳамкорликни кучайтириш, уларнинг илғор иш усуллари ва тажрибаларини ўрганиш биз учун сув билан ҳаводек зарур. Шу муносабат билан газетхонларимизни қизиқтираётган бир саволга жавоб берсангиз: Ўзбекистонда фаолият кўрсатаётган банклар чет элларда ўз бўлимлари ёки филиалларини очиши мумкинми?

— Мумкин. Бу, биринчидан, ташқи давлатлар билан янги иқтисодий алоқаларга йўл очса, иккинчидан, миллий банк тизимини шакллантириш, уни жаҳон талаблари даражасида тараққий эттириш учун замин тайёрлайди. Ҳаммамиз гувоҳмиз: мамлакатимизга чет эл сармоялари оқиб келгани сайин ишлаб чиқариш миқёслари кенгайиб, истеъмол бозори барқарорлашиб бормоқда. Банклараро ҳамкорлик муносабатлари бу жараённи тезлаштиришга хизмат қилиши шубҳасиз.

Шуларни ҳисобга олган ҳолда лойиҳанинг 17-моддасида «Банклар... чет элларда ўз шуъба банкларини, филиаллари ва ваколатхоналарини очишлари, банклар ташкил этишда иштирок этишлари мумкин»лиги қайд қилинган. Айни чоғда 16-моддада Ўзбекистон Республикасида банклар ўз филиаллари, чет давлатларнинг банклари эса ўз ваколатхоналарини очишларига тўсқинлик қилинмаслиги таъкидланади. Фақат ҳар икки ҳолда ҳам Марказий банкнинг рухсатномаси бўлиши шарт.

— Ўзингизга маълум, мазкур қонун лойиҳаси Олий Мажлиснинг тўртинчи сессиясида биринчи ўқишда қабул қилинган эди. Унинг тўлдирилган матнини тайёрлашда жамоатчилик томонидан билдирилган таклиф ва истаклар қай даражада инобатга олинди?

— Аввало, бир нарсани назарда тутиш лозим: лойиҳани меҳнаткашлар муҳокамасига ҳавола этишдан мақсад — уни мазмунан бойитиш, пировард натижада қонуннинг ҳуқуқий салмоғини оширишдан иборат эди. Ўйлайманки, биз бунга эришдик. Лойиҳа матбуотда эълон қилинганидан кейин 50 га яқин қимматли таклиф ва истаклар тушди. Шунингдек, Халқаро валюта фонди, Жаҳон банки, Европа банки, кўпгина хорижий экспертлар ҳам лойиҳага ўз муносабатларини билдириб, унинг жаҳон андозалари даражасида тайёрланганлигини эътироф этдилар. Махсус ишчи гуруҳимиз барча таклиф ва истакларни диққат билан ўрганиб чиқди. Лойиҳанинг у ёки бу моддасини қайта таҳрирдан ўтказиш чоғида жамоатчилик фикридан имкон қадар кенгроқ фойдаланишга ҳаракат қилдик.

Шу ўринда бир-иккита мисол келтирмоқчиман. Чунончи, 2-моддада аввал баён қилинган «шунингдек, Марказий банкнинг норматив ҳужжатлари» жумласидан воз кечишга тўғри келди. Чунки банкларнинг ҳуқуқий асосларига оид «бошқа қонуний ҳужжатлар билан тартибга солиб борилади», деган қоиданинг ўзи етарли, деб ҳисобланди. Банкларнинг ҳуқуқий кафолати масаласига бағишланган бешинчи модда «лицензиясиз амалга ошириладиган банк фаолияти ноқонуний деб ҳисобланади», деган янги жумла билан тўлдирилди. Булар, шубҳасиз, қонуннинг таъсир кучини ошириш билан бирга уни амалиётда қўллашда ҳам енгиллик туғдиради, деб ўйлайман.

— Лойиҳанинг 36 ва 37-моддаларида банкларга васийлик қилиш ҳақида сўз боради. Бунинг моҳиятини тушунтириб берсангиз.

— Дарҳақиқат, қонунда шундай моддалар мавжуд. Башарти, муайян банк фаолияти давомида иқтисодий жиҳатдан ўзини қобилиятсиз деб билган тақдирда, Марказий банк юқори турувчи орган сифатида унинг мувақкат маъмуриятини, шунингдек, тегишли васийни тайинлайди ва бу ҳақда фармойиш чиқаради. Фармойиш матбуотда эълон қилинган кундан бошлаб қонуний кучга эгадир. Бундай фармойиш чиқарилгандан кейинги барча ҳаракатларни банқ васийнинг розилиги билангина амалга оширади. Розилик олинмай қилинган ишлар эса, ноқонуний ҳисобланади.

Васийга тегишли меъёрий ҳужжатлар асосида филиалларни ёпиш, мансабдор шахслар ва хизматчиларни ишдан бўшатиш ҳуқуқи берилган. У исталган вақтда фуқароларнинг депозитлари ва инвестициялари бир йилдан кўп бўлмаган муддатга қисман ёки тўла тўхтатиб қўйилганини эълон қилиши мумкин. Бунда депозитлар ва инвестицияларнинг тахминий қийматини сақлаб қолиш чоралари кўрилади, албатта. Агар васийлик қилиш даврида ёхуд васийлик муддати охирида Марказий банк томонидан банкда аҳволни ўнглаш имкони йўқлиги аниқланса, у лицензияни қайтариб олишга ва белгиланган тартибда банкни тугатишга ҳақлидир.

— Юқоридаги фикрлардан келиб чиқиб, қонуннинг банклар ва банк муассасалари амалиётидаги аҳамиятини қандай баҳолайсиз?

— Барча соҳада қонун устиворлигини таъминлаш ҳуқуқий, демократик жамиятниг бош йўлидир. Бу эса сизу бизга — ҳаммамизга боғлиқ масала. Иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, бозор муносабатларини қарор топтириш борасида олдимизда катта ва масъулиятли вазифалар турибди. Уларни муваффақиятли амалга ошириш учун бизга, аввало, давр руҳига мос, пишиқ ва мукаммал қонунлар керак. Шуниси ҳам борки, ҳар қандай қонун ижроси билангина қадрлидир.

Республикамизда кўп тармоқли банк тизими шаклланмоқда. Янги қонун мустақил шароитда иш юритувчи тижорат ҳамда хусусий банклар учун ҳуқуқий замин яратади, уларнинг янада ривожланишига йўл очади. Ушбу ҳужжат барча бўғиндаги банк ходимлари учун муҳим дастуруламал бўлиб қолишини истардим. Улар лойиҳада илгари сурилган ғояларни онг ва қалбга жо этишлари, муомала маданиятини оширишлари, мижозларга малакали хизмат кўрсатиш кўникмасини такомилаштириб боришлари керак. Ана шунда банк муассасаларидан одамларнинг қадами узилмайди. Барқарор пул муомаласини таъминлаш, кредит ва накд пул эмиссиясини, жами пул массасининг асоссиз ўсишини чеклаш, миллий валюта — сўмнинг қадр-қийматини мустаҳкамлашда қонун ўз кучини кўрсатади, деб ўйлайман.

«Халқ сўзи» мухбири Носир ТОШЕВ суҳбатлашди.

МАТЛУБОТЧИЛАР ҲИММАТИ

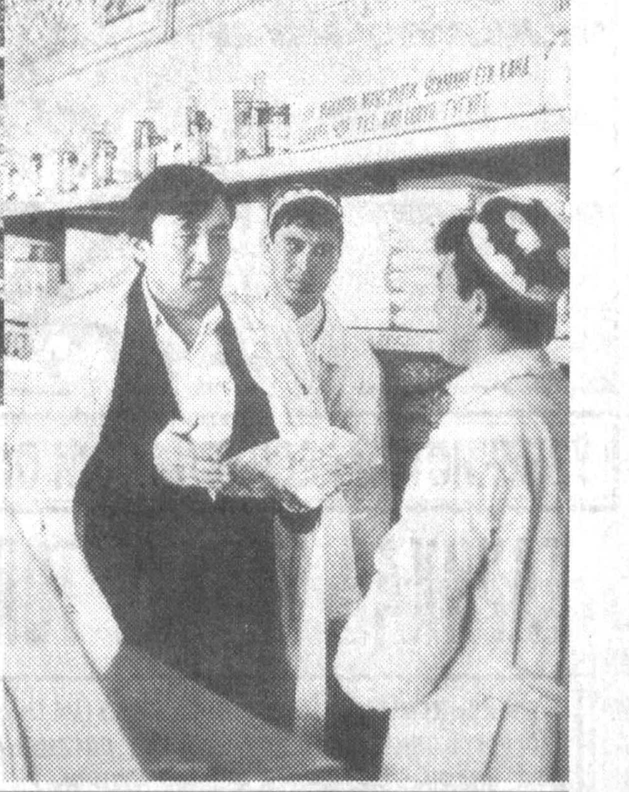

Учқўрғон тумани матлубот улгуржи-чакана савдо ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамияти жамоаси 120 та савдо шахобчаси орқали қишлоқ аҳолисига намунали хизмат кўрсатяпти.

Туман савдо ходимларининг бутун диққат-эътибори пештахталарни аҳоли эҳтиёжи учун зарур булган маҳсулотлар билан тўла таъминлашга қаратилган. Бугунги кунда жамиятнинг барча савдо шахобчаларида Вазирлар Маҳкамасининг 604-қарорида белгиланган 8 хил маҳсулот эркин савдода мавжуд. Бунга худди шу мақсадда жамғарилган 12 миллион сўм қарз-кредит маблағидан тадбиркорона фойдаланиш орқали эришиляпти.

Суратларда: дўкон сотувчиси Абдулло Акбаров харидорларга хизмат кўрсатяпти;

Савдо бирлашмаси раиси Абдулбоқи Мирзааҳмедов (чапдан ўнгга), сотувчилар Комилжон Ғайбуллаев ва Раҳимжон Бўлишевлар.

Ш. Олимов (ЎзА) олган суратлар.

ВАЛЮТА БИРЖАСИДА

Ўзбекистон Республикаси Валюта биржасида 1996 йил 19 апрелда бўлиб ўтган савдода Ўзбекистон Республикасининг хорижий валютада операцияларни амалга ошириш ҳуқуқига эга бўлган банклари иштирок этди.

Сотув ҳажми 35,22 миллион АҚШ долларини ташкил этди. Бир АҚШ долларининг қиймати — 36,80 сўм даражасида қайд этилди.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 1996 йил 20 апрелдан бошлаб ҳисоб ва божхона тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	28,83
1 Австрия шиллинги	3,48
1 Англия фунт стерлинги	55,87
10 Бельгия франки	11,93
1 Голландия гульдени	21,91
10 Греция драхми	1,53
1 Дания кронаси	6,35
1 БАА дирхами	10,02
1 АҚШ доллари	36,80
1 Миср фунти	10,83
1 Ирландия фунти	57,83
1 Исландия кронаси	0,55
10 Испания песети	2,94
100 Италия лираси	2,35
1 Канада доллари	27,02
10 Хитой юани	0,44
1 Қувайт динори	122,71
100 Ливан фунти	2,33
1 Малайзия ринггити	14,73
1 Германия маркаси	24,50
1 Норвегия кронаси	5,68
1 Польша злотийси	14,04
10 Португалия эскудоси	2,39
1 Сингапур доллари	26,15
1000 Туркия лираси	0,50
1 Финляндия маркаси	7,80
1 Франция франки	7,22
1 Швеция кронаси	5,50
1 Швейцария франки	30,21
1 ЭКЮ	45,72
10 Жанубий Корея вони	0,47
10 Япония иенаси	3,44
1000 Россия рубли	7,49
1000 Украина карбованеци	0,20
1000 Беларусь рубли	3,03
1 Эстония кронаси	3,06
1 Латвия лати	66,55
1 Литва лити	9,20
1 Қозоғистон тенгеси	0,56

***) — Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.**

Ваколатли банклар эркин муомаладаги накд валютани айирбошлаш шохобчалари орқали сотишда уларнинг сотиш ва харид қилиш қийматини талаб ва таклифдан келиб чиққан ҳолда мустақил равишда белгилайдилар. Валютани аҳолидан сотиб олишда воситачилик ҳақи олинмайди.

Акс садо

КОММУНИСТЛАР НАЙРАНГИ

Университетимизнинг барча факультетлари жамоаларининг йиғилишлари бўлиб ўтди. Кўп сонли талабалар, профессор-муаллимлар Россия Давлат Думасининг шу йил 15 мартдаги қарорига ўз муносабатларини билдиришди. Ҳамманинг фикри бир жойдан чиқди: ўзга давлатда яратилган қонунлар, қарорлар ёки қоидаларнинг бошқа бир суверен давлатга ҳеч бир алоқаси йўқ.

Ҳар бир мамлакат ўз қонун-қоидалари ва анъаналарига амал қилиб яшайди.

Сиёсат ва ижтимоий турмуш масалаларини ҳам ўзгаларнинг аралашувисиз ўзи ҳал этади.

Бироқ Россия парламентидаги айрим масъулиятсиз шахслар ва гуруҳларнинг ўйламай-нетмай ташлаётган қадамлари ўзга давлатлар ҳаётига оғу солишдан бошқа нарса эмас. Жонажон Ўзбекистонимиз ўз мустақиллигини 1991 йил декбарда рўй берган тарихий ўзгаришлар ва ҳатто Россиянинг ўзидан ҳам анча олдин эълон қилган эди. Ҳеч қандай тазйиқларсиз ва конституциявий кафолатлар доирасида ўша йилнинг декабрида ўтказилган умумхалқ сўрови натижалари эса чинакам қонуний куч-қудрат касб этади.

Халқимиз ўтган беш йил мобайнида истиқлол йўлида салмоқли қадамлар ташлади. Ана шу давр ичида мустақил Ўзбекистоннинг ўзига хос ижтимоий-иқтисодий ривожланиш стратегияси, мафкуравий асослари яратилди. Эндиликда бизнинг республикамиз ўз ривожланиш йўлидан дадил олға қадам ташлаяпти. Жаҳоннинг қатор мамлакатлари билан дипломатик ва иқтисодий алоқалар ўрнатилган. Халқимиз республикамизни буюк мамлакатлар сафида кўриш учун астойдил интилмоқда. Ўз навбатида, Ҳамдўстлик мамлакатлари билан ўзаро интеграциясини кучайтириш тарафдори эканлигини амалий ишларда намойиш этмоқда. Шундай экан, ўзга давлат қонунлари ва ҳукумат ҳужжатларининг юртимизга ҳеч қандай дахли бўлмагандек, халқимиз хоҳиш-иродаси билан қарор топган ҳуқуқий ҳужжатларнинг ҳам бошқа ҳеч кимга дахли йўқ.

Университетимиз жамоалари эрксевар халқимизнинг ватанпарварлик туйғуларини бениҳоя қадрлайди. Биз «Коммунистлар ва уларнинг гумашталари ўйлаб топган «ўйин»ни эса ўша юртдаги президент сайловлари билан боғлиқ навбатдаги сиёсий найранг, лўттибозлик, сохта обрўга эришиш йўлидаги ҳаракат деб биламиз.

Азимбой САЪДУЛЛАЕВ,
Урганч давлат университети ректори,
академик, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати.

Юртимизда бозор иқтисодиёти эпкинлари етиб бормаган жой, қўли тегмаган инсоний фаолият қолмади. У бизга тирикчилик учун эркинлик яратиб берди, лекин...

• Нуқтаи назар

ИСТЕЪМОЛЧИЛАР ЖАМИЯТИ. У НЕГА КЕРАК?

Айтайлик, тижорат йўли билан бирданига бойиб кетган одамлар шу даражага осонликча етган эмас. Аввало, ақлини ишлатган, сўнг бор-будини гаровга қўйиб, дадиллик билан, кўплашиб ҳаракат қилишган. Бу «ҳаракат» аслида қанчадан-қанча машаққатлардан иборат экани ҳаммага маълум. Маҳсулот яратиш билан шуғулланадиганларни-ку қўя турайлик, бу соҳада иш ҳеч қачон осон кўчмаган. Аммо четдан туриб, ичқоралик билан кўз ташлайдиганларнинг хаёлида эса бир фикр ҳукмрон: «Шундоқ, шундоқ қилади, қарабсизки, пулга кўмилиб ётибди».

Йўқ, бозор иқтисодиёти осон эмас. Энди, илгари даврлардагидек, саккиз соат ишлаб қўйиб, корхона эшигидан ташқари чиққач, ҳамма нарсани унутиш, маишату тараллабедод қилиш йўқ. Ётсанг ҳам, турсанг ҳам ишни, тирикчиликни ўйлайсан, акс ҳолда ҳолингга вой.

Бозор иқтисодиётини ўзимиз орзу қилган эдик, жамиятнинг аъзоси сифатида ҳар биримиз хатти-ҳаракатимиз ила уни яқинлаштирдик.

Ушбу жараён давлат учун ҳам осон кўчаётгани йўқ. Қанчадан-қанча қайта қуришлар бўлди ва бўлаяпти, ижтимоий ҳамда иқтисодий муаммолар юзага келаяпти, қонунлар қабул қилинаяпти. Аммо бозор иқтисодиёти рўй-рост қадам ташлаётган бўлса-да, ҳали равон бир йўлга тушиб олмаган.

Хўш, «Буёғи нима бўлади? Давлатимиз, юртбошимиз қандай қарор қабул қиларкин? Қачон ҳаётимиз яхшиланаркин?» деб томошабин бўлиб тураверииш керакми ёки ҳар бир одам ҳаётий муаммоларни ҳал этишга баҳоли қудрат ҳисса қўшиши лозимми? Бу ҳисса қай йўл билан амалга оширилмоғи зарур?

Ҳозирги замонда ана шу муҳим вазифани якка-ёлғиз бажариш жуда мушкул. Мабодо у амалга оширилган тақдирда ҳам самараси кам бўлади. Демак, қонунчилик асосида, давлат маҳкамалари билан биргалашиб, жамият муаммоларини ҳал қилишга киришмоқ зарур. Кимлардир: «Давлат маҳкамаларининг ишига фуқаролар аралаша олмайди» ёки «Бунга аралашиб нима қилади?» қабилида эътироз билдиришлари мумкин. Йўқ, халқ фаоллик кўрсатмаса, ҳар қандай кучли маҳкама ва раҳбарият ҳам ожизлик қилиб қолади. Буни илмфан ҳам, ҳаётий тажриба ҳам исботлаган.

Бозор иқтисодиётига ўтиш ниҳоятда мураккаб жараён, унинг ўзига хос муаммолари мавжуд. Ҳозирда ривожланган мамлакатлар ҳам бир вақтлар биздаги каби муаммоларга дуч келган. Уларни ҳал этишда халқ оммасининг фаоллиги асосий куч бўлган. Биз, албатта, уларга кўр-кўрона тақлид қилишни тарғиб этмоқчи эмасмиз. Ҳаётнинг ўзи жамиятларга уюшган ҳолда фаоллик кўрсатишни тақозо қилмоқда. Бусиз ривожланиш бўлмайди, тартибсизлик, бошбошдоқлик, иқтисодий қийинчиликлар ортса ортадики, камаймайди. Демак, бозор иқтисодиётида жамоат ташкилотларининг роли ошмоғи керак, янгидан-янги уюшмалар ташкил этилиши лозим. Биз кўзда тутаётган ана шундай ташкилотлардан бири — «Истеъмолчилар жамияти». Хўш, унинг моҳияти нима? У қандай вазифаларни амалга оширади?

Нарх-навонинг ошишида давлат маҳкамалари айбдор эмас. У стихияли тарзда ошиб бормоқда. Ким шундай қилаяпти? Асосан, савдо ходимлари! Бозорни кузатган одам буни дарров англаб олади. Сотувчи қўлидаги ҳужжатга таяниб эмас, оғзига келган нархни айтсин ёки бир парча қоғозга ёзиб, уни тарозига қистириб қўйсин, ҳеч ким «Нега бунақа?» демайди. На харидор ва на бирор мутасадди маҳкама ходими. Нархни назорат этувчи мутасадди маҳкаманинг борлиги-ку сезилмайди. Йўқ, шундай маҳкама! Бозор иқтисоди! Бошқа нимаям дердик. Одамлар-чи?

«Бозор иқтисодиёти! Буни чидаганга чиқарган! Хоҳласанг оласан, бўлмаса, ана, катта кўча! Биз — тижоратчилармиз. Одамлар сотиб олаяптими, нархга-нарх қўшиб бораверамиз. Олмайсан-а, олмайсан, қорнинг нон талаб қилиб турганда!..» Мана, бозорчининг фалсафаси! Уни қайтариб бўлмайди, тўхтатиб ҳам. Аммо жиловлаш мумкин. Агар истеъмолчилар жамияти ташкил этилса, у, энг аввало, ана шу муаммоларни ечиш ҳақида қайғуради, ҳар бир одамнинг арзига қулоқ тутади, зарур бўлса, текширувлар ўтказиб, қонун йўли билан чора кўради ёки қонуншунослар олдига таклифлару талаблар қўяди. Фақат бугина эмас. Дейлик, давлат корхоналарида ишлаб чиқарилган маҳсулотлар билан тижорат қилиш мумкинми-йўқми? Сотиб олинган маҳсулот нархига кўпи билан қанча қўшилади? Корхоналар ва тижоратчилар учун энг юқори рентабеллик миқдори давлат қонуни томонидан чегара қилиб қўйилганми? Жамият бу ва шунга ўхшаш бошқа саволлар билан ҳам қизиқиб, нарх-навонинг инсофу диёнат даражасида ушланиб туришига ёрдамлашади.

* * *

Истеъмолчилар жамиятининг юмушларига яна нималар киради? Жуда муҳим вазифалар. Масалан, нон корхонаси маҳсулот сифатини пасайтириб юбораяпти. Нарх эса, ўша-ўша. Бироқ дейлик, ун қорамтир, хамири яхши етилмаган. Шу боис нонниң юзаси кўримсиз, мазаси ҳам шунга яраша, «нима гап?», дейсиз нон сотувчига. «Хамиртуришимиз яхши эмас», деб қутулади у. Ёки бўлмаса эски одатини қилиб, «Мен қаёқдан биламан? Меннг ишим — сотиш!» — дея тўнғиллайди. Хусусий новвойлар эса бундай пайтни пойлаб турмайдиларми, дарров оппоқ ундан бўрсилдоқ нонлар ёпадилар-да, нархига бир-икки сўм қўшиб қўядилар. Жавоби тайин: «Илгари биринчи нав ундан ёпардик, буниси олий нав, нархи ҳам қиммат бўлади-да», дейишади. Сиз, албатта, «Бундан буён шунақа бўрсилдоқ нон еб турарканмиз», дея хурсанд бўласиз. Лекин яна бир неча кундан сўнг ўша мақталган нон «бўзрая» бошлайди. Яхшиямки, сотувчиларнинг бахтига «биринчи, иккинчи, олий нав» деган гаплар бор.

Истеъмолчилар жамияти худди шу «жараённи» тартибга солиб турарди. Нонниг сифатини ҳам, нархини ҳам, оғирлиги меъёрдамийўқми — барисини текшириб, чоралар кўрган бўларди.

* * *

Ҳар қандай истеъмолчининг бозорлардаги ёймачи-тижоратчилардан маҳсулот харид қилмай иложи йўқ. Хўш, бу ҳолда истеъмолчилар жамияти нима қила олади? Масалан, сиз ёймачидан қадоқланган олий нав ҳинд чойини сотиб олдингиз. Қоғоз ўрамига эса «Самарқанд чой қадоқлаш фабрикаси» деб ёзилган. Уйга обкелиб қарайсизки, чойга аллақандай кўкатлар аралашган. Буям етмагандек, унинг ичидан пайраҳа, фанер синиқлари, чўплар чиқади. Кимга арз қилиб борасиз?

Ёймачи, ҳойнаҳой, ҳамдардлик билдиради: «Мен бунисини билмайман, қадоқнинг ичига кириб чиқибманми? Менга сотишди, мен эса сизга сотдим». Истеъмолчилар жамияти, аввало, ғирром мол сотишни тақиқлаб, кейин чой қадоқлаганларни текширарди...

Бозорда фақат чой сотилмайди. Бошқа маҳсулотларнинг сифати қанақайкин? Улар тиббиёт талабларига жавоб берадими-йўқми? Ҳозирча гўшт-сут маҳсулотлари, ёзда эса қовун-тарвузлар текширилмоқда, холос. Бу вазифани ҳам истеъмолчилар жамияти ўз зиммасига олиши мумкин.

* * *

Биласиз, Япония мамлакати, Италиянинг Венеция ва Генуя шаҳарлари «сув устига қурилган». «Бу жойларда яшаш жуда қизиқ бўлса керак-а?» деймиз-у, ўзимизнинг кўпқаватли уйларимиз ҳам «сув ҳавзалари устига қурилгани» хаёлимизга келмайди. Ҳайрон бўлманг. Исталган шундай бинонинг ертўласига кириб кўринг, комил ишонч ҳосил қиласиз. Уй майдонига тенг ҳавза эса қишин-ёзин сув билан тўла. Унда балиқдан бошқа қанчадан-қанча сув жониворлари яшайди, одам кушандаларининг бариси шу ердан макон топган. Қайси бирига қараманг, атрофи ахлат, вақтида супурилмайди, ёмғир ёққанда сув тошиб, ертўлага оқади...

Уй-жойларга хизмат кўрсатувчи ташкилотлар бундай аҳволни жуда яхши билишади. Лекин уларни ҳар ойда одамлардан пул ундириш кўпроқ қизиқтиради. Коммунал хизматларнинг нархи ҳам бетўхтов ошиб бораётганини айтмайсизми! «Қайси хизматларингиз учун пул олаяпсиз?» десангиз, кўполлик билан: «Иссиқ ва совуқ сувларни тўхтатиб қўямиз, ўшанда биласан қанақа хизматлигини!» — дейишади. Ҳайратланарлиси шуки, пулни ўз вақтида тўласангиз ҳам иссиқ сувни кўпинча кундуз кунлари тўхтатиб қўйишади.

Инсоф юзасидан тан олиш керак, шулар ҳақида ҳокимиятга шикоят қилсангиз, дардингизга бирмунча шифо топилади. Аммо оз вақтдан кейин эса яна «эски ҳаммом, эски тос». Қачонгача ҳокимиятга арз қиласиз? Уй-жой эксплуатацияси билан шуғулланадиган корхона ҳокимият қарамоғида бўлгач, уларга бериладиган жазо чоралари ҳам отанинг шўхлик қилган ўғилчасини койигандек гап-да. Истеъмолчилар жамияти қонуний хизматни талаб этиб турса, нархларни назорат қилса, «ашаддий»ларни судга тортиб, иқтисодий ва бошқа жазо чораларини қўлласа, вазият кескин яхшиланган бўларди.

* * *

Юқорида истеъмолчилар жамияти шуғулланиши мумкин бўлган бир неча мавзуни тилга олдик. Ҳаётда шунга ўхшаш масалалар, муаммолар эса кўплаб топилади.

Агар ҳар бир истеъмолчи шикоят ва таклифларини жамиятга йўллаб турса, жамият уларни кўриб чиқиб, чоралар кўрса, аҳолининг фаоллиги, муҳими — унинг ҳуқуқий билими янаям ошади, фақат шу йўл билан давлатимиз олиб бораётган иқтисодий сиёсатни ҳаётга жорий этишда ёрдам бериш мумкин.

Энди икки оғиз гап жамиятнинг ўзи ҳақида. Жамият касаба уюшмаси мақомида бўлади, эҳтимол, у шу тизимнинг таркибига кирар. Ҳар оила бир аъзо ҳисобланиб, унинг уюшмага кириши шарт. Йилига бир марта аъзолик бадали тўланади. У ҳар бир оила учун малол келмайдиган миқдорда, яъни оиланинг катта-кичиклиги, оила бошлиғининг мансабига қараб белгиланади. Бу жамият жуда бой бўлади, чунки озмунча оила борми! Унинг бўлимлари вилоятларда, шаҳар ва туманларда ташкил этилади, махсус газетаси ва журнали нашр қилинади. Ҳозирги кунда рекламаларда хорижий маҳсулотлар мақталгани-мақталган, амалда бошқача бўлиб чиқадиган ҳолатлар ҳам учрайди. Жамиятнинг матбуоти бундай рекламага қарши посанги бўлса, ажабмас.

Истеъмолчилар жамияти солиқ назорати, ҳуқуқ, жамоат тартибини муҳофаза этувчи маҳкамалар билан ҳамкорликда фаолият кўрсатади.

Капиталистик мамлакатларда истеъмолчилар жамияти азалдан мавжуд. Уларнинг тажрибасини ўрганиш мумкин.

Хуллас, ҳозир бизга бу жамият жуда зарур. Сиз нима дейсиз?

Қудрат ДЎСТМУҲАММАД.

БИРОРТАЯМ ТАНҚИД НАТИЖАСИЗ ҚОЛМАЙДИ

Эсингизда бўлса, газетамизнинг 1996 йил, 23 январь сонида «Халқ сўзи — ҳақ сўз» умумий сарлавҳаси остида фуқаролардан келаётган бир неча хат ва шикоят эълон қилинганди. Жумладан, деҳқонободлик Р. Даминова, О. Тожиевалар фарзандлари учун нафақа пулларини ололмаётганликлари, Сирдарё туманилик М. Улуғмуродов эса, Богоро қишлоғи тўлиқ газлаштирилмагани ва автобус қатнови ёмон аҳволда эканлиги ҳақида, Тўрақўрғон туманидан С. Худойбердиев маҳалла ичимлик сув ва газ билан таъминланмаганлиги тўғрисида ёзишган эди. Мазкур арзномаларда кўтарилган муаммолар бўйича Деҳқонобод, Сирдарё ва Тўрақўрғон туман ҳокимликларидан қуйидаги жавоб хатлари келди:

«НАФАҚАМИЗГА НИМА БЎЛДИ?»

Мақола туман ҳокимлиги томонидан атрофлича ўрганилди. Текшириш давомида тумандаги Ғарибота қишлоғида истиқомат қилувчи фуқаролар Р. Даминова ва О. Тожиевалар фарзандлари учун тўланадиган нафақа пуллари Қорашина почта алоқаси ходими М. Алиқуловнинг айби билан бир йил давомида тўланмасдан қолганлиги аниқланди.

Ўз ишига эътиборсизлик билан қараганлиги учун боғлама ходими М. Алиқуловга ҳайфсан берилиб, фуқаролар Р. Даминова ва О. Тожиеваларга тўланиши лозим бўлган суюнчи пуллари унинг ҳисобидан ундирилди.

О. ҲАМРОЕВ,
Деҳқонобод тумани ҳокими.

«АРО ЙЎЛДА САРСОНМИЗ»

Туман ҳокимлиги мазкур танқидий мақолани ўрганиб чиқиб, қуйидагиларни маълум қилади:

Богоро қишлоғида паст босимли газ тармоқлари учун 50 фоизли қувурлар ўтказилган. Магистраль тармоқлар учун лойиҳа ҳужжатлари тайёрланган, улар жами 8 километрни ташкил этади. Шундан 1 километрига қувурлар олиб келинган. Хўжалик ва туманда газлаштириш учун етарли маблағ бўлмаганлиги учун ишлар давом эттирилмаяпти.

Ичимлик суви иншоотлари мавжуд, улар ишлаб турибди. Аммо ичимлик суви трассаси бош қисмидаги истеъмолчиларнинг тартибсиз равишда меъёридан ортиқча фойдаланган вақтларда трассанинг охиридаги истеъмолчиларга сув етиб бормаган. Бу ҳолатни бартараф этиш жамоа хўжалиги бошқаруви раиси зиммасига юклатилди.

Богоро қишлоғига транспорт қатновини яхшилаш мақсадида Сирдарё шаҳри — Богоро қишлоғи йўналиши бўйича ПАЗ-672 русумли давлат белгиси 50-90 СИЗ автобуси ўн кун мобайнида қатнаган. Бироқ ўз харажатларини қоплай олмаган. Бошқа жойлардан зарарни қоплаш имконияти ҳозирча йўқ. Шу сабабли автобус қатнови вақтинча тўхтатилган.

Э. МАВЛОНОВ,
Сирдарё тумани ҳокими.

«ЛОҚАЙДЛИК ҲАМ ЭВИ БИЛАН-ДА!»

Мақола вилоят коммунал ишлаб чиқариш бошқармаси бошлигининг биринчи ўринбосари Х. Маликов, туман мутахассислари ва хат муаллифлари иштирокида атрофлича ўрганиб чиқилди.

Мақолада қайд этилган камчиликлардан маҳаллани электрлаштириш шу йилнинг январь ойида амалга оширилди. Кўчанинг бошланиш қисмига эса, тоза ичимлик суви етказилди. 1995 йилда бошланган маҳаллани газлаштириш бўйича лойиҳа ҳужжатлари тайёрлаш ишлари назоратга олинди. Вилоят коммунал ишлаб чиқариш бошқармаси билан ҳамкорликда маҳаллани газ билан таъминлашни 1996 йилнинг учинчи чорагида якунлаш чора-тадбирлари кўрилмоқда.

Туман ҳокимлиги ҳудудда ижтимоий муаммоларни тўла ҳал этиш учун барча имкониятларни ишга солади.

О. ХЎЖАЕВ,
Тўрақўрғон тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари.

• Бизнинг шарҳ

ДЕҲҚОНЛАРНИНГ ЯНАДА БОЙИШИГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИГАН ҲУЖЖАТ

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. Каримовнинг «Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини давлат йўли билан қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони маҳсулот етиштирувчиларга енгиллик ва имтиёзлар яратиб бериш, моддий рағбатлантириш орқали уларга ўз фаолиятларини авж олдириш учун кенг имкониятлар йўлини очиб беришда муҳим ҳужжат бўлди.

Ушбу Фармонда қишлоқ хўжалик корхоналарининг доимий шериги бўлган «Ўзмевасабзавотузумсаноат» уюшмаси зиммасига ҳам аниқ вазифалар юклатилган. Мухбиримиз уюшма раиси Баҳром НОСИРОВДАН ана шу вазифалар қандай бажарилаётгани хусусида сўзлаб беришни илтимос қилди.

— Бу Фармон қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришидаислоҳотларни жадаллаштириш ва янада чуқурлаштириш, соҳанинг моддий базаси ва молиявий аҳволини мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштирувчиларни рағбатлантиришга қаратилган жуда муҳим тарихий ҳужжат бўлди. Айниқса, бизнинг соҳамизга тегишли жуда кўп муаммоларни ечишда қўл келади, деб ўйлайман.

Фармонга мувофиқ қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирувчиларга тармоқ эҳтиёжлари учун етказиб бериладиган минерал ўғитлар ва ёнилғи-мойлаш ашёларига қўшимча қиймат солиғи белгиланмайдиган бўлди. Демак, етказиб бериладиган минерал ўғитлар ва ёнилғи-мойлаш ашёларининг қиймати ҳам анча пасаяди ва таъминот масаласи яхшиланади.

Маълумки, 1994-1995 йилларда жуда кўп хўжалик ва корхоналаримиз банклардан кредит олиб, уларнинг фоизлари юқори бўлганлиги учун ўз вақтида қайтара олмай, кўпчилигининг қарзлари ортиб, қийин аҳволга тушиб қолган эди. Бу масалани ҳам енгиллаштиришда фармоннинг аҳамияти катта бўлди. Яъни кам рентабелли қишлоқ хўжалик корхоналари олган кредитларга устама фоизларни тўлаш 2000 йилнинг 1 январигача тўхтатилди. Зарарига ишлаётган қишлоқ хўжалик корхоналарининг банк ссудалари бўйича тўлайдиган устама фоизлари эса чегириб ташланадиган бўлди. Бу хўжаликларга тўрт йил муддат ичида молиявий жиҳатдан аҳволларини анча мустаҳкамлаб олиш имконини беради.

Биз ҳар йили хорижий ва ҳамдўстлик мамлакатларидан кўплаб уруғлик ҳамда истеъмол учун картошка олиб келамиз. Бу масалада ҳам кредит олиш, пулларни конвертация қилиш, кредит маблағларини ўз вақтида қайтариш билан боғлиқ муаммолар бор. Дон ва пахтадан кейин муҳим ўрин тутадиган, халқимиз учун иккинчи нон ҳисобланган картошка етиштиришни кўпайтиришга ҳам фармонда катта эътибор берилган. Польшадан картошка сотиб олиш учун «Ўзмевасабзавотузумсаноат» уюшмасига ажратилган кредит учун тўловлар 1997 йилнинг 1 январигача кечиктирилди. Хорижий ва ҳамдўстлик мамлакатларидан зарур миқдордаги уруғлик картошкани харид қилиш учун кредитлар бериш масаласи ҳал этилди. Бу жуда улуғ иш бўлди. Биз ана шу Фармонга асосан четдан 40 минг тонна уруғлик картошка олиб келиб, уни экиб, аҳоли истеъмоли учун етарли миқдорда ҳосил етиштириб беришга ҳаракат қиламиз.

Фармонда бошқа вазирлик ва уюшмалар қатори «Ўзмевасабзавотузумсаноат» уюшмасига ҳам 1996 йил ҳосилига аванс бериш ва топширилган маҳсулот юзасидан ҳисоб-китоб қилиш учун кредитлар ажратиш масалалари кўрсатиб ўтилган. Бизнинг бир қатор корхоналаримиз айниқса, консерва заводларимизнинг айланма маблағлари етарли бўлмаганлиги учун уларнинг кўпи 1996 йил ҳосилига олдиндан аванс беришга қодир эмас. Шу боис 1996 йилда етиштирилажак қишлоқ хўжалик маҳсулотларига тузилган шартнома-контрактацияларни тўлиқ бажариш анча қийинлашиб қолган эди. Фармоннинг шарофати билан бу муаммо ҳам ижобий ҳал этилмоқда. Жумладан, бизнинг соҳамиз бўйича келгуси ҳосилга аванс тарқасида бериш учун Марказий банк томонидан имтиёзли 150 млн. сўмлик мақсадли кредит ажратилиб, хўжаликларга юборилди.

Ҳозирги шароитда жойларда қишлоқ хўжалик машиналари ва механизмларнинг етишмаслиги, уларни қишлоқ хўжалиги инфраструктурасига мос келмай қолганлиги ҳеч кимга сир эмас. Шунинг учун ҳам фармонда кўзда тутилган — республикада қишлоқ хўжалик машиналари, механизмлар ва бутловчи буюмлар ишлаб чиқаришни ташкил этишга доир тадбирлар айни муддаодир. Чунки ҳозирги кунда тармоқда асосий ишларни механизациялаш даражаси жуда паст бўлиб, замон талабларига жавоб бермайди.

Боғбонлар, соҳибкорлар қўл остидаги техника воситалари асосан ерларни ўзлаштириш, тупроқни экишга тайёрлаш, ёш ва ҳосилга кирган дарахт ва токларни парваришлашда тупроққа ишлов бериш, зараркунанда ҳашорат ва касалликларга қарши курашиш, ток очиш ва кўмиш ҳамда кўп йиллик ўсимликларни экиш каби ишларнигина бажаради, холос.

1978 йилдан бошлаб, «Средазсельхозмаш» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси боғ қатор ораларига ишлов берадиган кенг қамровли КСЛ-5 боғ культиваторлари, НЮ-19 кўчат ўтказиш машинаси, ток новдаларини очадиган ОВП-0,45 машинаси, токзорларда тупроққа ишлов берадиган МПВ-1А. МПВ-2, МПВ-3 машиналари, анор очадиган ва кўмадиган МОГ-1 ва МУГ-2 машинаси, ток бачкиларини чилпийдиган ИВС-3 ва полиз экинлари уруғини ажратиб оладиган УЧС-5 машиналарини кўплаб ишлаб чиқара бошлаган эди. 1993 йилга келиб, турли сабабларга кўра, юқоридаги техникаларни ишлаб чиқариш тўхтаб қолди. Ҳозирги кунда Республикамизга МДҲдан боғ ва токзорларга ишлов берадиган 28 номдаги техникадан биронтаси ҳам келтирилмаяпти. Ўзимизнинг заводларда эса бундай машиналарни ишлаб чиқариш ҳали йўлга қўйилмаган.

Бугунги кунга келиб республика хўжаликларининг машина-трактор паркларидаги мавжуд қишлоқ хўжалик техникаларининг 65-70 фоизи хизмат муддатларини ўтаб бўлган. Эҳтиёт қисмлар етишмаслиги оқибатида уларнинг кўпини мавсумга ўз вақтида таъмирлаб, ишлатиш имконияти бўлмаяпти.

Ушбу Фармонга асосан бизнинг уюшмамиз мутахассислари Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалик фанлар академияси, «Ўзқишлоқтаъминоттаъмирлаш» ва «Ўзқишлоқхўжаликмашхолдинг» компаниялари мутахассислари билан биргаликда қишлоқ хўжалигини замонавий машина ва техника воситалари, механизмлар ва бутловчи буюмлар билан таъминлаш стратегиясининг асосий йўналишларини ишлаб чиқиш, ҳамда қишлоқ хўжалигида ягона техника сиёсатини амалга ошириш ва хорижий инвестицияларни бу соҳага жалб этган ҳолда 2000 йилгача мўлжалланган дастурни ишлаб чиқиш устида иш олиб боришмоқда.

Барча қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирувчилар учун техника ва ускуналарни таъмирлаб, уларга сервис хизмати кўрсатадиган хизматни ташкил этишга қаратилган ушбу дастур ишлаб чиқилиб амалга оширилса, ҳеч шубҳа йўққи, тармоқда ва шу жумладан, бизнинг соҳамизда ҳам катта ижобий ўзгаришлар юз бериши муқаррардир.

Суҳбатни «Халқ сўзи» газетасининг деҳқончилик мажмуи бўйича шарҳловчиси А. ЙЎЛДОШЕВ, ёзиб олди.

МАВСУМ ТАНТАНАЛИ ОЧИЛДИ

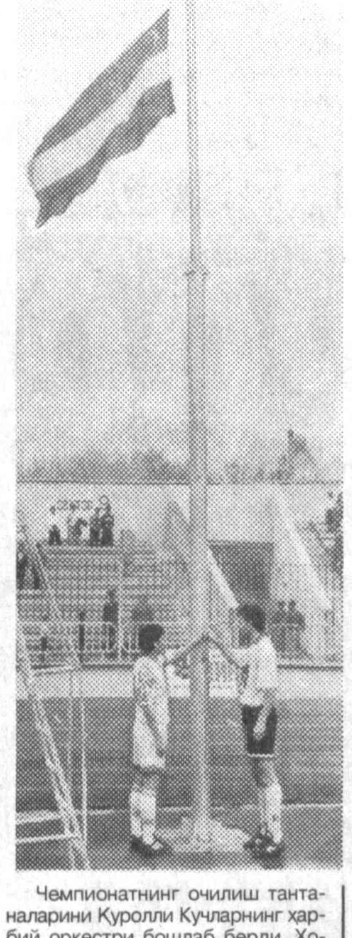

Шанба куни пойтахтимиздаги МҲСК стадионида футбол бўйича Ўзбекистон V миллий чемпионатининг тантанали очилиш маросими бўлиб ўтди. «Пахтакор» ва Самарқанднинг «Динамо» жамоалари учрашуви бошланишидан қарийб бир соат олдин стадион мухлислар билан деярли тўлди. Табиат ҳам шу куни футболчилару мухлислар учун ҳақиқий футбол ҳавосини ҳадя этди.

Чемпионатнинг очилиш тантаналарини Куролли Кучларнинг ҳарбий оркестри бошлаб берди. Хонанда Козим Қаюмов эса мухлисларга футбол ҳақида янги ашула тортиқ этди. Шундан сўнг Ўзбекистон Футбол федерацияси президенти, республика ички ишлар вазири З. Алматов стадионга йиғилганларни янги мавсум билан қутлади ва футболимиз ривожланишнинг иккинчи босқичига қадам қўйганлигини таъкидлаб ўтди.

«Пахтакор» ва «Динамо» жамоаларининг сардорлари — Улуғбек Рўзимов ҳамда Ҳамза Жабборов V миллий чемпионат байроғини юртимиз мадҳияси остида кўтаришди. Барча ўрнидан туриб, мадҳия ва байроққа ҳурмат билдираётган дақиқаларда стадион узра V миллий чемпионат рамзини ўзида акс эттирган улкан шар ҳавога кўтарилди. Режага кўра шарни бошқарувчилар томонидан пуркалаётган турли рангли туман стадион узра ёйилиши керак эди. Лекин енгил баҳор шабадаси гўё шу куни стадионга келолмай қолган пойтахтликларни ҳам V чемпионат ўйинларига чорлагандек, бу рангго-ранг гўзаллик ҳамда янги футбол мавсуми завқини бутун Тошкент узра етаклаб кетди.

Шунингдек, янги мавсумнинг очилиш тантаналари дебочасида IV миллий чемпионатни ёритишда фаоллик кўрсатган бир гуруҳ спорт журналистларига Геннадий Красницкий, Роман Турпищев, Эдуард Аванесов, Мақсуд Шарипов, Ҳамид Раҳматуллаев номидаги совринлар топширилди. Ўзбек тилида қалам тебратувчилар танловида «Ўзбекистон футболи» газетасининг ходими Комил Жумаев ғолиб деб топилди. Рус тилида қалам тебратувчилар ўртасида Алишер Никимбоев («Молодёжь Узбекистана»), телешарҳловчилар орасида Мирзаҳаким Тўхтамирзаев, фотомухбирлар ўртасида Алимурод Мамадаминовга («Туркистон») танлов ғолиблари сифатида совринлар топширилди.

«Пахтакор» ва «Динамо» жамоалари учрашувнинг биринчи бўлимида мухлислар кутган чиройли ўйин намойиш этишмади. Ҳар икки жамоа ўйинчиларининг мавсумга ҳали тўла жанговар ҳолатда тайёр эмаслиги кўзга ташланиб турди. Бир қатор футболчиларнинг ортиқча вазнга эгалиги уларнинг тезкорлик кўрсатолмаганлигида сезилади.

Иккинчи бўлимда эса футболчилар ўйин суръатини бироз оширишди ва дарвозалар ишғол этилди. Тўп киритиш имконига биринчи бўлиб пахтакорчи Шуҳрат Мақсудов эга бўлди. Бироқ у ўн бир метрлик белгидан тўпни дарвозага аниқ йўллай олмади. Орадан икки дақиқа ўтгач, Дилмурод Назаров жамоадошининг хатосини тўғрилаб, ҳисобни очди. Учрашувнинг 65-дақиқасида Равшан Бозоров жаримадан» жонли девор» оша «Динамо» дарвозасига ажойиб гол киритди. Сўнгги дақиқаларда тошкентликлар хотиржамликка берилишди. Учрашув дуранг билан ҳам якунланиши мумкин эди. Бироқ, омад шу куни «Пахтакор» томонда бўлди. Фақат 70-дақиқада Ҳамза Жаббаровнинг кучли зарбасини Павел Бугало қайтара олмади. Учрашув 2:1 ҳисобида «Пахтакор»нинг ғалабаси билан якунланди.

Мавсумнинг очилиш тантаналарида Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, Б. Ғуломов, А. Азизхўжаев, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов иштирок этди.

***

Шу куни мамлакатимизнинг яна олти шаҳрида бешинчи миллий чемпионат байроқлари кўтарилди. Марғилон, Урганч, Когон, Термиз, Наманган ва Косонсой стадионларида юртимиз мадҳияси янгради ва янги мавсумнинг очилишига бағишланган тантаналар бўлиб ўтди. Уларда вилоят ҳокимлари иштирок этишди.

Марғилонда «Атласчи» ва «Нефтчи» жамоалари ўзаро куч синашди. Мухлисларга яхши маълумки, «Атласчи» ўз майдонида ҳар қандай жамоадан ҳайиқмай тўп суради. Бу сафар ҳам шундай бўлди. Қизиқарли ўтган учрашув 3:4 ҳисобида «Нефтчи» ғалабаси билан тугади. Ушбу учрашувда Рустам Дўрмонов 13-дақиқада ҳисобни очиб мавсумнинг биринчи голи муаллифи бўлди. Мезбонлардан Шавкат Абдураҳмонов икки бор дарвозани аниқ нишонга олди.

Урганчда ўтказилган «Динамо» ва МҲСК учрашувида эса ҳарбийлар ҳужумчиси Ойбек Усмонхўжаев мезбонлар дарвозасини икки марта ишғол этди. Учрашувда 1:4 ҳисобида МҲСК ғалаба қозонди. Ушбу турнинг қолган учрашувларида қуйидаги натижалар қайд этилди: АСК — «Сўғдиёна» — 0:2, «Нурафшон» — «Машъал» — 1:0, «Косонсой» — «Наврўз» — 0:1, «Навбаҳор» — «Трактор» — 1:0, «Дўстлик» — «Янгиер» — 2:1.

Иккинчи тур учрашувлари 24-25 апрель кунлари ўтказилади. «Нефтчи» — «Сўғдиёна», МҲСК — «Дўстлик» учрашувларига мухлислар томонидан қизиқиш катта бўлаяпти.

Расул ЖУМАЕВ,
«Халқ сўзи»нинг спорт шарҳловчиси.

СУРАТЛАРДА: МҲСК стадионидаги футбол мавсумининг очилишига бағишланган тантаналардан лавҳалар.
А. МАМАДАМИНОВ тасвирлари.

• Молия тизими

МАЛАКА ОШИРИШНИНГ ҚУДРАТИ

Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 13 мартдаги қарорига биноан Тошкент молия институти ҳузурида хўжалик ҳисобида ишловчи молия-банк ходимларининг малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш тармоқлараро институти ташкил этилган эди. Ўтган муддат давомида мазкур институт ўзини оқлай олдими? Жамоада керакли мутахассислар етарлими? Умуман, бугунги кунда ушбу илм даргоҳида аҳвол қандай? Қуйидаги мақоламизда ана шу саволларга аниқлик киритишга ҳаракат қиламиз.

Даргоҳнинг номидан ҳам кўриниб турибдики, у асосан Молия вазирлиги, Солиқ қўмитаси ва банк тизими ходимларини 38 мутахассислик бўйича малакасини оширади.

— Дастлаб, хўжалик ҳисобига ўтганимизда эртанги фаолиятимизга бироз ишончсизлик билан қарашди, — дейди мазкур институт директори Фазлиддин Шамсиддинов. — Чунки мутахассисларни қайта ўқитиш учун мутлақо янги бўлган дарсликлар, қўлланмалар, малакали ўқитувчилар зарур эди. Қисқа муддат ичида жамоамизнинг ўзаро саъй-ҳаракати натижасида юқорида қайд этилган муаммоларни қисман бўлсада, бартараф этиш имконияти вужудга келди. Жамоамиздаги ўқитувчилардан ташқари буюртмачи ташкилот раҳбарлари, йирик мутахассислар, Тошкент молия институти, Тошкент давлат иқтисодиёт университети ва илмий-текшириш институтларидан 100 дан зиёд олимлар шартнома асосида ишлашга жалб этилди. Ўқиш муддати 15 кунлик, 1, 2, 3 ойлик бўлганлиги сабабли ҳамиша ўқув мавзулари буюртмачиларнинг талабларидан келиб чиққан ҳолда олиб борилди. Дарслар маърузалар билан чегараланиб қолмасдан, амалиёт, семинар ва давра суҳбатлар тарзида ҳамда буюртмачи ташкилотлар раҳбарлари билан учрашувлар шаклларида олиб борилмоқда.

Жорий йилдан бошлаб яна ўзгартиришлар қилинади. Тингловчилар ўқув давомида солиқ инспекциялари ва банк бўлимларида ишлаб чиқариш амалиётини ўтайдилар, ҳисобот ёзиб, уни ҳимоя қиладилар. Шунингдек, яқинда «Пахта-банк» билан келишилган ҳолда раҳбарлик лавозими заҳирасида турган ходимларни 3 ойлик дастур асосида ўқитиш йўлга қўйилди. Йил давомида эса солиқ тизимидан 390, Молия вазирлигидан 200, «Пахта-банк»дан 130 нафар ходим малака ошириш курсларида ўз билимларини оширадилар.

Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг буйруғига биноан 1996 йилдан бошлаб институт республика малака ошириш марказига айлантирилди. Келгусида эса унинг зиммасига институт ва ўрта махсус билим юртлари ўқитувчиларининг ҳам малакасини ошириш вазифаси юклатилади. Бундан ташқари, у вилоятларда ташкил этилган солиқ соҳасидаги курсларга керакли ўқув мавзулари, дастурлари тайёрлаб беради. Шу тариқа институт фаолияти йил сайин кенгайиб бормоқда.

Куни кеча Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигида малака ошириш бўйича ўтказилган семинарда республикамизда хўжалик ҳисобида фаолият кўрсатаётган институтлар ишига алоҳида тўхталиб ўтилди. Унда таъкидланишича, 1993 — 1995 йилларда Тошкент Олий муҳандислар педагогика институти 71 штатдаги ходими билан 940 кишининг малакасини бюджет ҳисобидан оширган. Тошкент давлат иқтисодиёт университетида ўтган йили 21 ўқитувчи билан 1360 кишининг малакаси оширилган, шундан 960 киши эса фақат бюджет ҳисобига ўқитилган. Мазкур институтда эса 17 киши ишлаётганига қарамасдан, 1993 — 1995 йиллари бюджетдан бир сўм ҳам олмай, шартнома асосида 2594 кишининг малакаси оширилган. Институт хўжалик ҳисобида ишлаётганлиги сабабли, бюджетга умумий тушумдан 17 фоиз қўшимча қиймат солиғи ва 37 фоиз фойдага солинадиган солиқ тўламоқда. Институт ўтган йилни соф фойда билан якунлаб, жорий йили ЭВМ компьютерлари сотиб олишга эришди. Бундан мақсад эса молия, банк ва солиқ инспекцияси ходимларининг малакасини ошириш давомида улар учун компьютер ўқувини янада чуқурлаштиришдир.

Лекин шу нарсани айтиш лозимки, биргина институтнинг ўзи компьютерлашган синфлар ташкил этиш имкониятига эга эмас. Шунинг учун бу борада буюртмачилар ҳам озгина мадад қўлини чўзсалар, мақсадга мувофиқ бўларди. Агар ана шу муаммолар ҳал этилса, талабаларни нафақат халқаро стандартга ўтиш масалалари, бухгалтерлик ҳисоботлари, янги қабул қилинган харажатлар таркиби, қимматбаҳо қоғозлар бозорини ташкил этиш, солиқ тизимини такомиллаштириш, аудиторлик хизмати каби ўнлаб масалаларни компьютерларда ечишга ўргатиш, балки уларни янги ўқув қўлланмаси билан тўлиқ таъминлаш имконияти пайдо бўлади.

Баҳодир ОСТОНАҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЭСКИ ДОРИГА УСТАМА НАРХ ҚЎЙИБ ПУЛЛАЁТГАНЛАР

• Қўшма рейд

Бугунги кунда республикамиз шаҳар ва туманларида 2800 дан ортиқ дорихона ишлаб турибди. Уларнинг эркин фаолият кўрсатишлари учун барча шароитлар мавжуд. Тадбиркорликка кенг йўллар очилди. Мулкчиликнинг энг қулай шаклларига ўтиб ишлаш учун ҳуқуқий асослар яратилди.

Хўш, бундан кутилган натижаларга эришилаяптими?

Дори-дармонларга бўлган эҳтиёж тўлароқ қондирилаяптими? Дорихоналар хизматидан аҳоли мамнунми? Республикамиз бўйлаб ўтказган текширувларимизда шу саволлар кўндаланг қўйилди.

Текширувда мулкчилик шаклидан қатъий назар, 831 та дорихона қамраб олинди. Уларнинг 665 тасида турли хил нуқсон ва камчиликлар борлиги маълум бўлди. Солиқчилар текширувни ниҳоятда синчковлик билан олиб бордилар. Текширувлар давомида кўз илғамас нуқсонлар ҳам очиб ташланди.

Хўжайли шаҳридаги «Шафнан» ҳиссадорлик жамияти дорихонаси кўздан кечирилганда 19 хил дори-дармон пана жойларга яшириб қўйилганлиги аниқланди. Уларни пулга чақсангиз 12 минг сўмликдан ошади.

Сотилаётган дори-дармонларнинг истеъмол муддатлари кўздан кечирилганда яна бир камчилик аниқланди. 2,5 минг сўмликдан ортиқ эски дорилар сотувга қўйилган.

Шунингдек, Нукус шаҳридаги «Беруний» ҳиссадорлик жамияти дорихонасида дориларни устама нарх билан сотиб «бизнес» қилаётган кишилар ҳам «қопқон»га тушдилар. Ўша куни улар 108 сўмлик баралгинни 120 сўмдан пуллашаётган экан. Ҳар дона баралгиндан 12 сўмдан соф фойда олаётганлари етмагандек, яна харидорлар ҳақига хиёнат қилаётганликларига нима дейсиз.

Шаҳрихон шаҳридаги «Нодир» хусусий корхонасида шундай ҳолатнинг устидан чиқдик. Дорихона сотувчиси харидорга бир икки хил дори сотиб, 7 сўм 40 тийинини уриб қолди. Шундай нохуш ҳолатларни кўриб беихтиёр Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 8 августдаги қарорини эслаймиз. Унда аҳолини дори-дармонлар ва тиббий буюмлар билан таъминлаш ва тақсимлаш бўйича кечиктириб бўлмайдиган вазифалар аниқ-равшан кўрсатиб ўтилган эди. Текширув пайтида бу қарор жойларда ниҳоятда қониқарсиз бажарилаётганлиги маълум бўлди. 34 жойда дори-дармонларнинг чекланган нархлари асоссиз равишда ошириб юборилганлиги, 526 ҳолатда сотувда бўлиши шарт қилиб қўйилган арзон нархдаги 20 хил дорининг йўқлиги, 3 ҳолатда даромад соликдан яширилганлиги, 13 жойда ҳужжатсиз дорилар сотилаётганлиги, 43 жойда харидорлар ҳақига хиёнат қилинаётганлиги маълум бўлди. Кўп жойларда устама нархлар нотўғри қўлланилаётганлиги кузатилди.

Жиззах вилояти «Дори-дармон» ҳиссадорлик бирлашмасида устама нархлар атайин нотўғри қўлланилиб, асоссиз равишда 426 минг сўм даромад олинган бўлса, Андижон вилояти «Дори-дармон» ҳиссадорлик бирлшмаси шундай йўллар билан қарийб 142,5 минг сўмлик даромад кўрган.

Кўп жойларда дори-дармонлар эскириб қолганлиги учун беморларга фойдадан кўпроқ зиён келтирмоқда. Биргина Жиззах вилояти «Дори-дармон» ҳиссадорлик жамиятининг қабул пункти омборида ўтган йил сентябрида келтирилган 16 минг 612 сўмлик препаратлар йиғилиб қолган. Чунки уларнинг ҳужжати йўқ. Фойдаланиш муддати ўтиб бораётган бу дори-дармонларнинг эрта-индин пештахталарга яширинча чиқиб кетмаслигига ким кафолат беради? Дори-дармонларни аллақандай йўллар билан олиб келган шахс зарар эмас, фақат фойда кўраман деб шу ишга қўл урган. Истеъмол муддати ўтиб бораётган дори-дармонлар беморга қанчалик фойда қилиши билан уларнинг нима иши бор.

Ҳозир дори-дармонларни бозорларда рухсатсиз ва ҳужжатсиз сотаётган сохта тадбиркорлар бемаза қовуннинг уруғидек кўпайиб кетган. Уларнинг бирига Ғаллаорол туманидаги «Богарное» бозорида дуч келдик. Ш.Аллаёров деган шахс бозорнинг ўртасига дўконча қуриб олиб, 60 хил дори-дармонни оғзига сиққан нархда ҳужжатсиз ва рухсатсиз пуллаётган эди. Солиқчилар ўша куни унинг қўлидаги препаратларни ҳисоблашганда салкам ўн минг сўмлик чиқди. Ш.Аллаёровга нисбатан тузилган ҳужжатлар туман халқ судига чора кўриш учун юборилди.

Умуман, текширув давомида дори-дармонлар сотиш қонун-қоидасига амал қилмаган 244 шахсга нисбатан 222 минг сўм миқдорида маъмурий жарима солинди, 13 шахс вазифасидан бўшатилди, 14 жойда аниқланган қоидабузарликлар бўйича расмийлаштирилган ҳужжатлар терговорганларига топширилди. 76 та текширув юзасидан қўшимча суриштирув ишлари олиб борилмоқда.

Ж.НОСИРОВ,
Давлат солиқ қўмитаси матбуот хизмати бошлиғи
Э.БОЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Кўргазма ташкилотчиси бўлмиш
fairtrade немис ташкилоти Сизни
таклиф этади

CENTRAL ASIA
TEXTILE + LEATHER '96

Жаҳоннинг 14 мамлакатидан кўргазмага келган 80 аъзо ўзининг янги маҳсулотлари ва янги технологияларини тавсия ЭТАДИ:

- Тўқимачилик саноати учун катта миқдорда ускуна ва машиналар
- Пахтани қайта ишлайдиган ускуналар
- Газлама, кийим-кечак, чарм буюмлар

Марказий Осиё республикалари тўқимачилик ва чарм саноати маҳсулотлари биринчи халқаро кўргазмасига марҳамат қилинг!

1996 йил 23 - 26 апрель
ЎзЭкспоМарказ, Тошкент, Ўзбекистон
Ишлаш вақти: 10.00 - 17.00 с.

fairtrade Messe und Ausstellungs GmbH

Republican Trade and Exhibition Centre UZEXPOCENTRE
700084, Тошкент,
Амир Темур кўчаси, 107.
Тел.: (3712) 34-45-45, факс: 35-83-30.

АЗИЗ ВАТАНДОШЛАР! ҲУРМАТЛИ ЖАНОБЛАР!

Ҳар қандай мамлакатнинг интеллектуал салоҳияти унинг бугунги куни ва келажагини белгилаб берувчи буюк кучдир. Ўз фани ва унинг ижодкорлари-олимлар тўғрисида ғамхўрлик қилмайдиган мамлакатлар ва халқлар ўзларини тарихий истиқболдан маҳрум қиладилар. Айниқса, Фундаментал фан алоҳида қўллаб-қувватлашни талаб этади, чунки фундаментал тадқиқотлар фан-техника тараққиёти учун муҳим замин бўлиб, давлатнинг ҳақиқий мустақиллиги шароитида унинг аҳамияти бениҳоя юксакдир.

Бу масалани ҳал этиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Фан ва техника давлат комитети Ўзбекистон фундаментал тадқиқотлар фондини ташкил этди. Бу фонд фаолият кўрсатиб келаётган уч йил мобайнида 174 лойиҳа ва турли илмий-тадқиқот институтлари, университетлар ҳамда бошқа илмий жамоаларнинг 1000 дан ортиқ ходимларини молиявий жиҳатдан қўллаб-қувватлади. Шу тариқа фундаментал тадқиқотларни қўллаб-қувватлаш механизми яратилди.

Шуни ҳисобга олиб, биз республикамиз ва бошқа мамлакатлардаги барча жисмоний ва юридик шахсларага, барча ижтимоий масъул фуқаролар ва ташкилотларга мурожаат қилиб, уларни фундаментал тадқиқотларга ёрдам кўрсатиш ҳамда ҳомийлик қилишга чақирамиз.

Биз фақат марҳамат кутувчилар бўлиб қолишни истамаймиз ва шунинг учун шерикларимиз ҳамда ҳомийларимизга бир қатор имтиёзларни таклиф қиламиз, бу имтиёзлар хусусан қуйидагилардан иборат: қўшимча қиймат солиғидан озод қилишда кўмаклашиш; ФТДК ва унинг ташкилотларида, яъни Патент идораси ҳамда Давлат илмий техника ахбороти фондида имтиёзли хизмат кўрсатиш; тегишли лойиҳа ва дастурларни давлат томонидан маблағ билан таъминлашда устунлик, ФТДК танловларида имтиёзли шартларда иштирок этиш, реклама ишларида кўмаклашиш ва бошқалар.

ЎЗ ИСТИҚБОЛИМИЗНИ БУГУН БЕЛГИЛАЙЛИК!

Бизнинг манзилимиз:
Тошкент ш., Сулаймонова номидаги кўча, 29-уй, ЎзР ФТДК.
Телефонларимиз:
(3712) 39-12-47, 39-18-46, 39-16-80. Факс: (3712) 39-40-40.
Тошкент шаҳар Саноат-қурилиш банки Меҳнат бўлимидаги ҳисоб-китоб рақамимиз № 000141111, МФО 172627315 (Девиз "Хайр-эҳсон").

Ўзбекистон Республикаси Мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги «Сув — ҳаёт манбаи» корпорацияси Тошкент тажриба-механика экскаваторни таъмирлаш заводи жамоаси бош муҳандис О.Ю.Комиловга волидаи муҳтарамаси **МУБОРАК аянинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Архитектура ва қурилиш давлат қўмитаси қўмита раиси Т. Н. Набиевга онаси **Азиза ИСОҚОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Телерадиокомпанияси жамоаси иқтисодий-ижтимоий ва маърифий кўрсатувлар дирекцияси режиссёри Раҳима Кенжаевага онаси **Лазокат ТЎЛАГАНОВАнинг** вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Совуқ» илмий-муҳандислик маркази жамоаси, жамоа раҳбари А. А. Аюповга онаси **МАРЯМБИБИ аянинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ноёб тарихий ёдгорликларни сақлаш ва таъмирлаш, ўзбек халқи яратган ва миллий бойлик бўлган санъат асарларини излаб топиш, уларни Ўзбекистонга қайтариш маънавият дастуримизнинг муҳим бўлагини ташкил этади. Бу миллий бойлик бизга ота-боболаримиздан мерос бўлиб қолган. Бинобарин биз ҳам уни кўз қорачиғидай асраб-авайлашимиз ва фарзандларимизга мерос қилиб қолдиришимиз керак.

И. КАРИМОВ.

ОЛТИН МЕРОС

ДАВРА СУҲБАТИ

Шу йилнинг январь ойида республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази қошида «Олтин мерос» жамғармаси ташкил этилган эди. Унга Ўзбекистон ижодкорлар, ижодкор ёшларнинг «Истеъдод» хайрия, миллий ва ижтимоий барқарорлик ҳамда маданият жамғармалари ҳам қўшилдилар. «Халқ сўзи» газетаси муҳарририятида бўлиб ўтган давра суҳбатида жамғарма бошқаруви раиси, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Худойберди ТЎХТАБОЕВ, жамғарма бошқаруви раисининг жамоатчилик асосидаги ўринбосари Муқимжон ҚИРҒИЗБОЕВ, филология фанлари доктори Фозила СУЛАЙМОНОВА, республика Ёзувчилар уюшмаси раисининг биринчи ўринбосари, шоир Йўлдош СУЛАЙМОН, профессор Малик МУРОДОВ, шоир Саъдулла ҲАКИМ, «Соғлом авлод учун» журнали бош муҳаррири Муҳаммадали ҚЎШМОҚОВ, ТошДУ доценти Абдуғафур РАСУЛОВ, «Халқ сўзи» газетасининг бош муҳаррири Анвар ЖЎРАБОЕВ қатнашдилар.

А. ЖЎРАБОЕВ: Жамғарма нима сабабдан «Олтин мерос» деб номланди?

М. ҚИРҒИЗБОЕВ: биз ниҳотда қадимий халқмиз. Моддий, ёзма ва маънавий маданиятимиз шу қадар улканки, меросимиздан нафақат ўз авлодларимиз, балки Оврўпо, Осиё, араб мамлакатлари фойдаланишган ва бу жаҳон умуминсоний қадриятларига қўшилган улкан ҳисса бўлган. Шунинг учун ота-боболаримиз, аждодларимиз қолдирган маданиятни, маънавиятни, тарихий обидаларни «Олтин мерос»га тенглаштирса бўлади.

Жамоа ташкилотлари сонини сунъий кўпайтириш ёки уларни бир гуруҳ одамлар учун хизмат қилдирадиган даврлар ўтиб кетди. Ҳозирги жамоат ташкилотларининг олдингиларидан фарқи шундаки, улар эндиликда фақатгина ўз миллий манфаатларимиз, миллий қадриятларимиз манфаатлари учун хизмат қиладиган бўлаяпти. Маълумки, илгари шундай бир яккаҳоким мафкура бўлиб, у биринчидан коммунистик партияники эди. Партия эса ўзининг мафкурасини ўтказарди. Иккинчидан, бу мафкура халққа нисбатан мажбурий, учинчидан, тазйиққа асосланганди. Бизнинг миллий истиқлол мафкурамиз шундайки, халқимизнинг ўтмишини ўрганиш, англаш, фикрлаш, таҳлил қилиш, у яратган бойликларни ҳозирги авлодларга етказиб, уларнинг дунёқарашини шакллантиришга хизмат қилади. У ўзининг моҳияти, олдига қўйган вазифалари, одамларга сингиш услублари билан бошқа мафкуралардан бутунлай фарқ қилади. Халқимизни ғоявий ва маънавий жиҳатдан муштарак қилиб бирлаштириб туриши мумкин бўлган нарса бу миллий истиқлол мафкурасидир. У тазйиқ ёки бошқа куч ишлатиш воситаларидан ҳолидир.

«Олтин мерос» жамғармаси нафақат бутун дунёга тарқалиб кетган, бир пайтлар боболаримиз яратган, аждодларимиздан қолган бой меросни йиғиш билан шуғулланади, балки халқимизда миллий уйғониш, миллий ифтихорни тиклашга, юксалтиришга ҳам ёрдамлашади.

Жамғарма фақатгина ашёларни, осори атиқаларни, илмий асарларни йиғиш билан шуғулланади десак, унинг фаолиятини анча чеклаб қўйган бўламиз. У миллий бойликларимиз, меросимизни исташ, топиш, олиб келиш, халққа кўрсатиш, ташвиқот қилиш жараёнида халқимиз маънавиятини поклайдиган, тиклайдиган, дунёқарашига таъсир кўрсатиб, миллий дунёқарашнинг шаклланишини кучайтирадиган омилларга хизмат қиладиган ташкилот бўлиши керак.

САККИЗ ЙЎНАЛИШ

А. ЖЎРАБОЕВ: Жамғарма ўз ишини қандай ташкил этмоқчи?

Х. ТЎХТАБОЕВ: «Олтин мерос» — маънавий ва руҳий дунёмизнинг тўлиқ бир ҳолати, авлодлар хотираси ва виждони. Қайсики мамлакат буюк бўлаётган бўлса, аввало, буюклигини ўзининг тарихидан, тарихий қадриятларидан, авлодлар яратиб кетган буюк ҳолатлардан ахтарган.

Дунёда тарихга алоқадор бўлса отнинг тақасини ҳам музейга осиб қўядиган халқлар бор. Бунда чуқур ҳикмат мужассам. Қайси халқ ўзининг тарихини, авлод-аждодларининг, қайси ҳолатда бўлмасин, яратган қадриятларини улуғласа ўз халқи ва ўтмишини улуғлаган, келажакка шу буюкликни авлодлар орқали етказган бўлади. Биз ўтмишда яратилган қадриятларнинг сочилиб кетган ҳолатларини ўрганамиз. Сўнгги 130-140 йил давомида моддий ва маънавий қадриятларимизнинг талонга тушганлигини ҳаммамиз юракдан ҳис қилиб юрибмиз. Биз ана шуларни йиғамиз.

Сир эмас, узоқ йиллар давомида социализм мафкураси баҳонасида Оврўпо маданияти таъсирида бўлдик. Ўтмишни тўхтамай инкор қилавердик. Адабиёт ҳақида гап кетса, феодал адабиёти, клерикал адабиёти, сарой адабиёти дедик. Амалий санъат намуналарининг ҳам кўпини Оврўподагига ўхшамаганлиги учун инкор этдик. «Олтин мерос» деганимизда жамиятимизнинг бугунги руҳий ҳолати, маънавий бойлиги ва авлодлардан оқиб келаётган виждонини тушунишимиз керак.

Биз жамғарма фаолиятида 8 та йўналиш белгиладик. Уни турмушнинг ҳамма маънавий дунёсига кўли, ақли етадиган фаолларимиз бошқаради. Халқимиз яратган қадриятларни чет элларга олиб бориб кўрсатиш орқали миллатимизнинг ўтмишда буюк бўлганлигини X-XI асрлардаёқ — Оврўпо маданияти ҳали уйғониш палласига кирмаган пайтдаёқ бизнинг Шарқ маданияти ўшаларга резонанс (тўлқин) олиб борганлигини кўрсатиш ҳам вазифамиздир.

СОЧИЛИБ ЁТГАН БОЙЛИКЛАРИМИЗ

Ф. СУЛАЙМОНОВА: Дунё халқлари тарихида ҳеч қайси миллат биздек кўп маънавият яратган эмас. Яқин вақтларгача, ҳатто ҳозиргача ҳам фанларнинг пойдеворини юнонлар яратган дейиларди. Аслида улар яратган илм-фан, фалсафанинг пойдеворини бизнинг халқимиз Авестода, зардўштийлик динида яратган. Искандар — Александр Македонский бу ерга келганда аввало, зардўштийлик ибодатхоналарини вайрон этиб, коҳинларни йўқ қилди. Чунки коҳинлар босқинчиларга қарши ватанпарварлик курашини уюштирганди. Искандар Авестонинг 12 минг қора мол терисига олтин суви билан кўчирилган нусхасини олиб кетиб, асосан илм-фанга, астрономияга, табобатга, жуғрофияга оид қисмларини таржима қилдириб, қолганини куйдиртириб ташлаган. Қадимий юнонларнинг ўзлари Платон ва Аристотель таълимоти, умуман, юнон фалсафаси зардўштийлик таъсири остида шаклланди, деб тан олганлар.

Авесто бизнинг Исломгача бўлган маънавий бойлигимиз. Афсуски, бу китобнинг бирор саҳифаси бизда йўқ. Асарнинг тўлиқ нусхаси Бомбейдаги зардўштийларнинг маданий маркази — Кома институтида сақланади. Нусхасини ҳозиргача ҳам ололмадик.

А. ЖЎРАБОЕВ: Нима, пул сўращдими?

Ф. СУЛАЙМОНОВА: — Йўқ, институт шахсий бўлиб, зардўштийларниг хайриясига асосланган. Биз илгари асарнинг нусхасини ҳаммага берар эдик, аммо бошқа миллат, дин вакиллари ўзимиздан ўрганиб, ўзимизга қарши кураш бошладилар. Динимизни танқид қилдилар, — дейишди.

Бизнинг маънавий бойлигимиз, айниқса, ўрта асрда, VIII-XI асрларда ҳатто мўғуллар истилосигача жуда олий чўққига кўтарилган эди. Ҳозиргача ҳам Оврўпода араб фани деб аталиб келинаётган фан бизнинг аждодларимиз томонидан яратилган. Фақатгина ЮНЕСКО қарори билан юбилейлари нишонланган Фаробий, Беруний, ибн Сино, Улуғбекдан ташқари яна қатор олимларимиз борки, уларнинг на номлари, на асарлари бизга маълум. Чунончи, Хабаш Хос Хосиб, ибн Ироқ (Берунийнинг устози), Марвий асарлари ҳозиргача сақланади. Уларни олиб келиш галдаги вазифамиздир.

Ибн Сино, Фаробий, Фарғоний каби кўплаб олимларимизнинг асарларидан парчалар лотин, қадимий француз, итальян, испан тилига таржима қилинган. Мана шу таржималар XII-XIII, асосан, XIV асрдан эътиборан Оврўпо илм-фани, фалсафасига чуқур таъсир қилди. Мазкур асарлар, қўлёзма, таржималар, айниқса, Париждаги миллий кутубхонада кўплаб сақланади. Биз фақатгина ўзимизнинг асарларимизнигина эмас, ана ўшаларни ҳам олишимиз керак. Чунки дунё фанига пойдевор бўлган асарлар қай даражада таржима қилинганлигидан бохабар бўлмоғимиз даркор.

Энг кўп меросимиз Россияда, Санкт-Петербургдаги аввалги император кутубхонасида, ҳамда Шарқшунослик институтида сақланмоқда. Бир пайтлар миссионерлар Самарқандда, Бухорода «саёҳатчи», «савдогар» бўлиб юриб, арзимаган пулларга, темир-терсакка алмаштириб олиб кетишган. Эронда Грибоедов ўлдирилгандан кейин, рус империяси контрибуция — хун талаб қилган. Шунда Эрон подшоси бу хунни туркий асарлар эвазига тўлаган. Ўшанда Навоийнинг Ҳиротда Султон Али томонидан кўчирилган биринчи девони Санкт-Петербургга келиб қолган. У ерда бизнинг маънавий бойлигимиз, шунчалик кўп бўлсада, бериш у ёқда турсин, ҳатто танишишга йўл қўйишмайди. Яна энг кўп бойлигимиз Англия, Франция, Туркия ва Ҳиндистонда. Патнада ҚУДОБАХС кутубхонаси бор. Шу кутубхонада Берунийнинг устози ибн Ироққа тақдим қилиш учун тузган тўплами сақланмоқда. 33 та рисоладан иборат бу китобда ибн Ироқ, Ҳабаш, Фаробий, Беруний, ибн Синонинг асарлари бор. У ерда яна ибн Ироқнинг 14 та асари бор, биз бирортасиниям билмаймиз. Кўлёзмаларнинг микрофильмини ҳам ололмадик.

Хуллас, чет мамлакатлардаги биздан сотиб олинган, тортиқ қилинган нарсаларни қайтиб олишга ҳақимиз йўқ. Фақатгина нусхаларини олишимиз мумкин. Бу жуда катта маблағ талаб қилади. Жамғарманинг биринчи вазифаси қаерда нима борлигини аниқлаш, каталогини тузиш. Иккинчидан осонлик билан қўлга кирадиганини ундириш, катта маблағ талаб қиладиганини эса кейинроққа қолдириш.

М. МУРОДОВ: Халқимиз ақлидрок, катта меҳнат эвазига улкан хирмон яратган. Бу хирмон шу қадар бойки, кимдир қўлига, кимдир хуржунига сиққанича олиб кетаверган. Шу боис ўзбек халқи яратган мерос бутун жаҳонда сочилиб ётибди. Уларни олтин ҳисобига бўлса ҳам олиб келишимиз керак. Менга бир нарса таскин берадики, олиб кетилган меросимизни кўпгина инсофли одамлар кўз қорачиғидай сақлашган.

Ф. СУЛАЙМОНОВА: Тўғри айтасиз, агар улар Сталин даврида ўзимизда бўлганида, кули кўкка совуриларди, балки.

М. МУРОДОВ: Қатағон йилларида устозимиз Ҳамид Сулаймон жасорат кўрсатиб, Франция, Англия ва бошқа ерлардан меросимизнинг маълум қисмини олиб келган. Нимагадир, кейинги пайтда олимларимиз майда-чуйдалар билан ўралашиб қолди. Қорнимиз тўйса, устимиз бут бўлса, қабилида...

А. ЖЎРАБОЕВ: Бу борада банклар, бой-бой ташкилотлар билан ҳамкорлик қилинса-чи? Яъни ҳомийлар топиш нуқтаи назаридан.

М. МУРОДОВ: Бизнинг ота-боболаримиз чет элларда мадрасалар, масжидлар қурдиришган. Бизнинг бугунги бойларимиз ўзига уч қаватли уй қуриш ва боласига машина олиб беришдан нарига ўтишмаяпти. Албатта, ҳомийлар йўли билан катта-катта ишларни бажариш мумкин. Мурожаат билан чиқиш керак.

Шу тупроқдан бошқа элларга кетиб, ўша ерда маърифат, маданият, илм-фан, санъат яратган боболаримиз ҳам кўп. Масалан, ҳожи Бектош Валий Туркияда Бектошия тариқатини яратган. Шундайлар фаолиятини ўрганишга ҳам эътиборни кучайтириш зарур.

Яна бир гап. Амир Темур, Бобур юрган йўлларни кезиш, саёҳатномани кўпайтириш керак. Масалан Бобур юрган йўлларда у босиб ўтган тошлар ётибди, ўшаларни, ҳам одамлар қўлидаги китобларни олиб келиш керак. «Олтин мерос» қошида фақат ўзбек адабиёти, санъати, амалий меъморлик санъати билан боғлиқ бир катта миллий кутубхона очилса, у Истанбул миллий кутубхонасидан ҳам бой бўлади.

Ватандан кетиб, чет элларда илм-фан учун курашаётганларнинг фондларини ташкил қилиш ҳақида ҳам ўйлаб кўриш керак. Улар ҳам жамғармамизга аъзо бўлишсин. Бундан ташқари, жамғарманинг тимсолини, кенгайтирилган дастурини ишлаб чиқишимиз лозим. Жамғарма бўлимларини чет элларда ҳам очиш мумкин.

Ф. СУЛАЙМОНОВА: Кўлёзмаларни сақлаш учун маълум меъёрдаги қуруқлик ва намлик керак. Шарқшунослик илмий-текшириш институти ҳам бу талабга жавоб бериши қийин.

ШОШИЛИШ КЕРАК

Й. СУЛАЙМОН: Назаримда «Олтин мерос» ниҳоятда тез ва шошилинч ишлаши керак. Ҳали бизнинг қалбимиз, онгимиз тубдан ўзгаргани йўқ. Яқинда бир имомнинг қизига ёзган хатини ўқиб шунақа роҳатландимки, ҳатто бадиий асар ўқиб ҳам бу қадар завқланмаганман. Ўтмишдан қолган ахлоқий қадриятларни шакллантириш, такомиллаштириш ва тарғиб этишни кечиктириб бўлмайди. Тижорат йўли билан бўлар-бўлмас китобларни чиқараётган ҳомийлар маблағларини чунончи, ахлоқий маданият ҳақидаги китобларни чоп этишга сарфласалар ёмон бўлмайди-ку. Илгари жойларга ташвиқотчилар ташриф буюриб турар, деворий газеталар, плакатлар чиқариларди. Ҳозир бу иш билан ҳеч ким шуғулланмайди. Тер тўкиб ишлаётган меҳнаткаш билан гаплашадиган, уларнинг дилига нур берадиган, давлатнинг сиёсатини тушунтирадиган одамлар йўқ. Жамғарма ўз фаолиятида халққа зарур бўлган гапларни айта билиши керак.

А. РАСУЛОВ: Мустақилликдан аввал бизда «истеъдод», «меники» деган сўзлар йўқ эди. Улар пайдо бўлиши билан жамоат ташкилотлари вужудга келди. Бу ўзликни англашдир. Яратилажак мерос яъни ўсиб келаётган истеъдодни тарбиялаш ҳам «Олтин мерос»га тааллуқли. Кези келганда айтмоқчиманки, Амир Темур фақат давлат кишиси эмас, балки санъаткор ҳам экан. Россиядан келган санъаткорлар ҳам юртингиздаги тинчлик, барқарорлик Президентингизнинг санъатидандир, деган гапни айтишди. Ҳозирда олиб борилаётган сиёсатларни китобларга жамлаш, фотоальбомларда акс эттириш ҳам жамғарманинг вазифаларидандир.

ШАХС МАСЪУЛИЯТИ

М. ҚЎШМОҚОВ: Бугун ишчанликни, ҳаракатни, шахс масъулиятини биринчи ўринга қўймоқ жоиздир. Чунки жамоат ташкилотлари қиёфасини халқимизнинг онглилик даражаси кўрсатади. Боқимандалик кайфиятидан халос бўлишимиз лозим. Жамғарма халқ ичига кириб, унга таянгандагина қўллаб-қувватланади. Амир Темурнинг давлат ишларида ёрдамлашувчи, гузарларда ўтириб сўз айтгувчи ровийлари, қаландарлари, савдогарлари бўлиши бежиз эмасди. Шунингдек, биз Қодирий насридаги, Ҳамза драмаларидаги гўзал она тилимиз имкониятларини ҳам кўрсатиб беришимиз лозим.

Жамғарма қошида миллий музей, миллий кутубхона бўлишидан ташқари миллий архивни ҳам эсдан чиқармаслик керак. Бухорода 700 йил амал қилган Муҳаммад Порсо кутубхонасининг жойини аниқлаб, қайтадан тикласак қанийди. Халқларни бирлаштирадиган қаҳрамонлар — Гўрўғли, Алпомишлар ҳақида кекса-ю, ёш бирдек тушуна оладиган видеофильмлар, бадиий фильмлар яратиш бугуннинг талабидир. Болаларни илм-ҳунарга йўллаш ва таржима масаласи ҳам «Олтин мерос»нниг эътиборида бўлса керак деб ўйлайман.

КЎЗИ БОР ОДАМ...

С. ҲАКИМ: Биз одамларга «Олтин мерос» нима мақсадда тузилганлигини кўпроқ тушунтиришимиз керак. Кекса бобо, момолардан «йиғиб» олинган ривоятлар, афсоналар, мақоллар ва маталларни, кейин ўқирмиз, деб сақлаб қўймасдан, матбуотда «Олтин мерос» рукни остида эълон қилиб туриш зарур. Мамлакат бир оёғи иқтисод, бир оёғи сиёсат, бир кўзи — маънавият, иккинчиси ахлоқ, яъни қадрият бўлган улкан бир одам экан. Кўзи бор одам қаёқдан келяпти, қаёққа кетаяпти, кўриб туради. Биз эса ўз кўзимизни ўзимиз ожиз қилиб қўйгандик. Мустақиллик туфайли халқимиз кўзини равшан, йўлини чароғон қилиш пайти келди.

Ф. СУЛАЙМОНОВА: Халқ қўлидаги нарсаларни топишда бизга ёрдам берганларни рағбатлантириш керакмикан, деб ўйлаб қолдим.

А. ЖЎРАБОЕВ: Ўзбек тилининг изоҳли луғати устида ишлаш тўхтаб қолган. Чоп этилган икки жилдлиги эса мутлақо яроқсиз. Қани энди жамғарма шу иш билан ҳам астойдил шуғулланса.

Бугун нима кўп, Амир Темур номи билан аталадиган маҳалла, мактаб, совхоз, хусусий фирмалар кўп. Жамғарма атамақўм ёки тегишли ташкилотлар билан келишиб, номланиш масаласини ҳам тартибга солса яхши бўларди.

Шунингдек, машҳур туркийлар (масалан, Анна Мария, Чингиз Айтматов)ларни жамоатчилик асосида жамғарма раёсат аъзолигига киритиш ҳақида ҳам ўйлаб кўриш керак.

Х. ТЎХТАБОЕВ: Бугунги суҳбат баҳона йўналишларимизга янги тўлқинлар, янги нафаслар кирди. Булар «Олтин мерос»нинг кун тартибидан ҳеч қачон тушмайди.

Суҳбатни «Халқ сўзи» мухбирлари Гулчеҳра ЙЎЛДОШЕВА билан Гулнора ЭРГАШЕВА ёзиб олди.

ҚИЗЛАР ЛИЦЕЙИ

Тошкент қизлар лицейи пойтахтимизда обрўли ўқув даргоҳларидан.

Бу ерда машғулотлар инглиз тилида бўлади. Тил ўргатиш учун йиллик тайёрлов курслари ташкил этилган. Тингловчилар миллатидан қатъи назар ўзбек, инглиз, рус ва бошқа тилларни билиши шарт. Бундан ташқари, тарбияланувчиларга махсус дастур бўйича оилада хўжалик юритиш сирлари ҳам ўргатилади. —«Наврўз» байрамида бу ерга ташриф буюрганлар, лицей қизлари ҳар томонлама таълим ва тарбия олганининг гувоҳи бўлишди. Қизлар сумалак, палов ва бошқа таомлар тайёрлаб, ота-оналари, дўстлари ҳамда бошқа меҳмонларни ҳушнуд этишди. Меҳмонларга ажойиб томоша ҳам кўрсатилди. Ҳар хил тилларда шеър ва қўшиқлар янграб, турли халқларнинг рақслари ижро этилди.

Май ойида лицейга янги қизлар қабул қилинади.

ФИКР-МУЛОҲАЗАЛАРИНГИЗНИ КУТАМИЗ, АЗИЗ ГАЗЕТХОН!

Янги жамият қуриш мамлакатимизда ҳамма соҳалар, жумладан, журналистликда ҳам туб бурилишни тақозо этади. Бу борада «Халқ сўзи» жамоаси ҳам қатор режалар тузди. Аммо азиз газетхонларнинг фикрию таклифлари ушбу режаларни янада тўлдиришига ишончимиз комил. Худди ана шу мақсадда сизлар билан кичик бир «сўров» ўтказишга жазм қилдик. Ўйлаймизки, унинг саволлари сизларни лоқайд қолдирмайди.

1. Сиз «Халқ сўзи»ни қачондан буён ўқийсиз? унга обунамисиз ёки киоскадан сотиб оласизми?

2. Газетада чоп этилган қайси мақолалар сизга маъқул ва нимаси билан?

3. Мақолаларнинг мазмуни, услуби, савияси ҳақидаги фикрингиз.

4. Газета орқали машҳур кишиларнинг қайсилари билан учрашишни истайсиз?

5. Сизнингча, қайси мавзулар редакция диққат марказидан четда қолаяпти.

6. Газетанинг савиясини янада кўтариш учун нималарга эътибор бериш керак, деб ўйлайсиз?

7. Қайси мавзулар ўқувчиларни кўпроқ қизиқтиради деб ҳисоблайсиз?

Хатларингизни кутамиз. Улар, албатта, газетани янада мазмунли, ранг-баранг, қизиқарли бўлишига ёрдамлашади, деб умид қиламиз.

ÖZBEK SERVIS MAŞ

"ЎЗБЕКМАШСЕРВИС"
Ўзбекистон-Белорусь қўшма корхонаси

Тошкентдаги омбордан қуйидагиларни сотади.

- АТЗ-10К ёнилғи қуйиш машинаси;
- суперМАЗ - 54329-020 таягичи МАЗ-9330 ярим тиркамаси билан;
- МАЗ-83781 тиркамаси.

ЯМЗ-238-2М, Д-245, Д-243 двигателлари. Шунингдек ЮМЗ негизидаги "БОРЕКС" экскаватори, ЮМЗ тракторлари ҳам сотилади.

АВТО МАЗ

Ҳақ тўлаш шакли - сўмда пул ўтказиш, вексель йўли билан.

Манзил: Тошкент, Кафанов-Нукус мавзеси, 3.
Телефонлар: 54-99-19, 54-62-09.
Факс: 54-88-11.

Ойбек шоҳ кўчаси
Нукус кўчаси

"ЎЗБЕКМАШСЕРВИС" - МАҲСУЛОТЛАР ТОШКЕНТДАГИ ОМБОРДАН СОТИЛАДИ.

ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҚЛАРИ АБОНЕНТЛАРИ - КОРХОНА, ТАШКИЛОТ ВА МУАССАСАЛАР РАҲБАРЛАРИ ВА ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА!

Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиолаштириш бирлашмаси телефон алоқаси хизмат ҳақини тўлашни ва дебиторлик қарзини узишни тезлаштириш, Ўзбекистон Республикасида амал қилаётган қонунлар ва телефондан фойдаланиш қоидаларининг бажарилишини таъминлаш мақсадида ҳамма абонентларга уларнинг мажбуриятлари тўғрисида

ЭСЛАТАДИ

- *абонентлик тўловини амалдаги таърифлар бўйича ўз вақтида тўлаш;*
- *шаҳарлараро ва халқаро сўзлашувлар учун счётларни белгиланган муддатларда тўлаш;*
- *хизмат кўрсатиш юзасидан Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бошқармаси билан шартномалар тузиш;*
- *кўрсатилаётган телефон хизмати учун олдиндан ҳақ, аванс тўлаш;*
- *мавжуд дебиторлик қарзларини узиш.*

Афсуски, ушбу тартиб-қоидалар бажарилмаётгани сабабли шаҳар телефон тармоқларидан катта суммада дебиторлик қарзлари тўпланиб қолди ва бу корхонани оғир молиявий шароитда қолдириб, тармоқни ривожлантириш ва хизмат кўрсатишни такомиллаштириш, янги АТС тизимларини жорий этиш имконини бермаяпти.

Ҳурматли абонентлар! Телефонни учириб ёки узиб қўймаслигимиз учун хизмат ҳақини ўз вақтида ва тўлиқ тўлашингизни сўраймиз.

Тўловлар ҳамма телефон алоқа узеллари, шунингдек, почта бўлимлари ва халқ банки кассаларида қабул қилинади. Иложи борича турар жойингизда тўлашга ҳаракат қилинг.

Тошкент шаҳар телефон алоқаси ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Мерос ва қадриятлар 36-29-89;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Тунги муҳарририят 33-10-28.
Эълонлар 36-09-25, Вахтёр-33-10-60

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — А.Йўлдошев.
Навбатчи — Ш. Каримов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001 Буюртма Г. — 0200 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топшириш вақти—21.00 Таҳририятда ҳажми 7 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топширилди — 23.00. 1 2 3 4 5 6